

Univerzita Hradec Králové
Fakulta informatiky a managementu
Katedra rekreologie a cestovního ruchu

Role původních obyvatel v cestovním ruchu

Studie role původních obyvatel Austrálie

Bakalářská práce

Autor: Julie Kirovová
Studijní obor: Management cestovního ruchu

Vedoucí práce: Ing. Martina Pásková, Ph.D.

Odborný konzultant: Ing. Martina Pásková, Ph.D.,

Katedra rekreologie a cestovního ruchu

Hradec Králové

duben 2021

Prohlášení:

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci zpracovala samostatně a s použitím uvedené literatury.

V Hradci Králové dne 30.4.2021

vlastnoruční podpis

Julie Kirovová

Poděkování

Tímto bych chtěla vyjádřit poděkování Ing. Martině Páskové, Ph. D. za ochotu, cenné rady, trpělivost, zájem o spolupráci a poskytnutí cenných rad v rámci doporučení literatury a odborných článků. Děkuji informátorům za věnovaný čas během řízených rozhovorů pro účely zpracování bakalářské práce. Poděkování patří i mé rodině za vyjádřenou podporu.

Anotace

Téma: Role původních obyvatel v cestovním ruchu

Tato bakalářská práce se zaměřuje na roli původních obyvatel v cestovním ruchu, konkrétně Aboriginců, původní obyvatele Austrálie. Cílem je analyzovat roli původních obyvatel v oblasti cestovního ruchu včetně jejího významu a vlivu na místní obyvatele. Práce vychází z aktuální situace a je rovněž zaměřena na význam kulturní identity a interakce. Výzkum je taktéž zaměřen na zvyky, tradice, kulturu a historické události původních obyvatel. Bakalářská práce pojednává o zapojení místní kultury do cestovního ruchu, následně je v práci vymezen i vliv návštěvnosti na Aborigince. Bakalářská práce obsahuje zpracování a shrnutí zjištěných dat, na které se váže návrh na zkvalitnění životní úrovně původních obyvatel Austrálie. Z provedeného výzkumu vyplývá, že místní obyvatelé mají zájem o sdílení vlastních kulturních hodnot a o zkvalitnění životní úrovně Aboriginců za účelem rozvoje udržitelného cestovního ruchu.

Klíčová slova: Aboriginci, antropologie, Austrálie, cestovní ruch, místní obyvatelé, původní obyvatelé, tradice, zvyky.

Annotation

Title: The role of indigenous peoples in tourism

This bachelor thesis focuses on the role of indigenous peoples in tourism, specifically the Aborigines, the indigenous peoples of Australia. The aim is to analyze the role of indigenous peoples in the field of tourism, including its importance and impact on local residents. The work is based on the current situation and is also focused on the importance of cultural identity and interaction. The research also focuses on the customs, traditions, culture and historical events of the indigenous people. The bachelor's thesis deals with the involvement of local culture in tourism, then the work defines the impact of attendance at Aborigines. The bachelor's thesis contains the processing and summary of the data obtained, which is linked to a proposal to improve the living standards of the indigenous people of Australia. The research shows that local people are interested in sharing their own cultural values and improving the quality of life of Aborigines in order to develop sustainable tourism.

Key words: indigenous peoples, tourism, Australia, anthropology, traditions, customs, locals, Aborigines, analysis

Obsah

1	Úvod.....	1
2	Metodika zpracování bakalářské práce.....	2
2.1	Cíl práce.....	2
2.2	Metodický postup.....	2
4	Teoretická východiska.....	4
4.1	Antropologie v oblasti cestovního ruchu.....	4
4.1.1	Vymezení pojmů: antropologie.....	4
4.1.2	Etnicita a její pojem.....	5
4.1.3	Antropologie cestovního ruchu.....	5
4.1.4	Přírodní národy a moderní civilizace.....	8
4.1.5	Kulturní identita.....	9
5	Případová studie.....	11
5.1	Charakteristika území Austrálie.....	12
5.1.1	Charakteristika území.....	12
5.1.2	Historie Austrálie.....	12
5.1.3	Původní obyvatelé – Aboriginci.....	14
5.1.4	Způsob života a zvyky Aboriginců.....	15
5.1.4.1	Manželství, rituály a obřady.....	17
5.1.4.2	Náboženství.....	19
5.2	Proces výzkumu a výsledky.....	20
5.2.1	Aplikované metody výzkumu.....	20
5.2.2	Turisticky atraktivní lokality.....	24
5.2.2.1	Národní park Kakadu.....	24
5.2.2.2	Národní park Uluru – Kata Tjuta.....	30

5.2.3	Prezentace tradic, umění, dobrovolnické aktivity Aboriginců	32
5.2.4	Umění a kultura Aboriginců	34
5.2.4.1	Malby	34
5.2.4.2	Hudba	36
5.2.4.3	Legendy původních obyvatel.....	37
5.2.5	Zaměstnání původních obyvatel v sektoru cestovního ruchu	38
5.4.6.1	Ayers Rock Resort.....	39
5.4.6.2	Mossman Gorge Centre.....	40
5.3	Výsledky výzkumu	40
6	Závěry a doporučení	44
6.1	Doporučení.....	44
6.2	Závěr	45
7	Seznam zdrojů	47
8	Přílohy	49

Seznam obrázků

Obr. 1 Strategie kvalitativního výzkumu.	3
Obr. 2 Mapa Austrálie.....	12
Obr. 3 Metoda zakotvené teorie.	22
Obr. 4 Lokalita Národního parku Kakadu.	25
Obr. 5 Národní park Kakadu.....	28
Obr. 6 Kata Tjuta.	30
Obr. 7 Monolit Uluru.....	31
Obr. 8 Alternativní trasa po obvodu Uluru.	32
Obr. 9 Vystavené exponáty původních obyvatel.	33
Obr. 10 Dobrovolnictví ze strany Aboriginců.	34
Obr. 11 Dreamtime.....	36
Obr. 12 Ayers Rock Resort.	39
Obr. 13 Mossman Gorge Center.....	40
Obr. 2 Strategie kvalitativního výzkumu.	3

Seznam tabulek

Tabulka 1 Výzkumné otázky.	3
Tabulka 2 Spojitost předpokladů v oblasti antropologie a cestovního ruchu.....	7
Tabulka 3 Kultura – konstrukce identity.....	10-11
Tabulka 4 Výsledky otevřeného a axiálního kódování, rozhovor č. 1.	23
Tabulka 5 Výsledky otevřeného a axiálního kódování, rozhovor č. 2.	23-24

Seznam použitých zkratk

AAC	Aboriginal Art and Culture/ institut domorodého umění a kultury
AAG	Aboriginal Art Gallery /galerie domorodé kultury
AIHW	Australian Institute of Health and Welfare /institut zdraví a blahobytu
ANPWS	Australian National Parks and Wildlife Service/ správa národních parků a zvěře v Austrálii
COAG	Council of Australian Governments/ rada australských vlád
ILSC	Indigenous Land and Sea Corporation/ sociální institut pro domorodé obyvatele Austrálie
NGA	National Gallery of Australia/ národní galerie Austrálie
NITA	National Indigenous Training Academy/ školící akademie pro domorodé obyvatele
MAGNT	Museum and Art Gallery of the Northern Territory/ muzeum a galerie severního území Austrálie
UNESCO	United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization/ Organizace OSN pro vzdělání, vědu a kulturu

1 Úvod

„Domorodý ekoturismus je definován jako přírodní atraktivita nebo výlety vlastněné domorodé skupiny, které se vyznačují domorodými kulturami znalosti a postupy spojené s půdou. Turisté stále častěji navštěvují domorodé obyvatele, národy a jejich kmenové země kolem světa. Oblasti s vysokou biologickou rozmanitostí jako např. tropické deštné pralesy, jsou spojeny s přežíváním skupiny domorodého obyvatelstva. Klíčové faktory domorodého zapojení do ekoturistiky zahrnují získávání zákonných práv k půdě, prevenci před těžebním využitím a kulturním oživením.“
(Zeppel, 2006: strana)

Cestování, migrace či přesun jednotlivých kmenů z jednoho místa do druhého, je spjata s lidskou podstatou již od starověku. Důvody k přesunu v minulosti byly především realizovány na základě přírodního bohatství, které bylo zdrojem pro každého žijícího jednotlivce. Dnešní svět je na takové úrovni, kde globalizace a modernizace technologií lidstvu dává rozsáhlou škálu možností jak využít volný čas, kde získat zaměstnání, jakou výbavou do domácnosti se může člověk obohatit, či jak je rovněž snadné potřebné věci získat. Jistá část destinací je pro účastníky cestovního ruchu obohacující na základě kultury, ovšem způsob života se ve většině případů vůbec nemusí lišit od místa bydliště. Je až pozoruhodné, že některé země jsou stále známé jako „netknuté moderní civilizací“. V dnešní době naopak nastává trend, kdy účastníci cestovního ruchu dávají přednost jedinečným zážitkům v divoké přírodě, kde mají možnost přijít do kontaktu s místními přírodními národy. Obohacení je v takovémto případě velice vysoké, a to pomocí interakce odlišných kultur a národů. V určitých částech Austrálie stále mohou lidé nalézt tento způsob života. Bakalářská práce se zabývá významem původních obyvatel Austrálie v cestovním ruchu a jejich kultury v cestovním ruchu.

2 Metodika zpracování bakalářské práce

2.1 Cíl práce

Cílem práce bylo zjistit, jaká je současná i potenciální role Aboriginců v cestovním ruchu Austrálie. Na základě literární rešerše byl zmapován současný stav výzkumu na toto téma (v této oblasti s důrazem na podchycení výzkumných přístupů, metod a výsledků). Následně byl proveden sekundární výzkum. V podobě kvalitativního výzkumu byla provedena analýza způsobu a intenzity zapojení Aboriginců do sektoru cestovního ruchu. Cílem práce bylo na základě zjištěných dat předložit návrh na zkvalitnění interakce mezi účastníky cestovního ruchu a domorodci takovým způsobem, aby nepoškozoval místní kulturu a kvalitu života. Smyslem je prevence komercializace či inscenizace kulturního nehmotného dědictví Aboriginců.

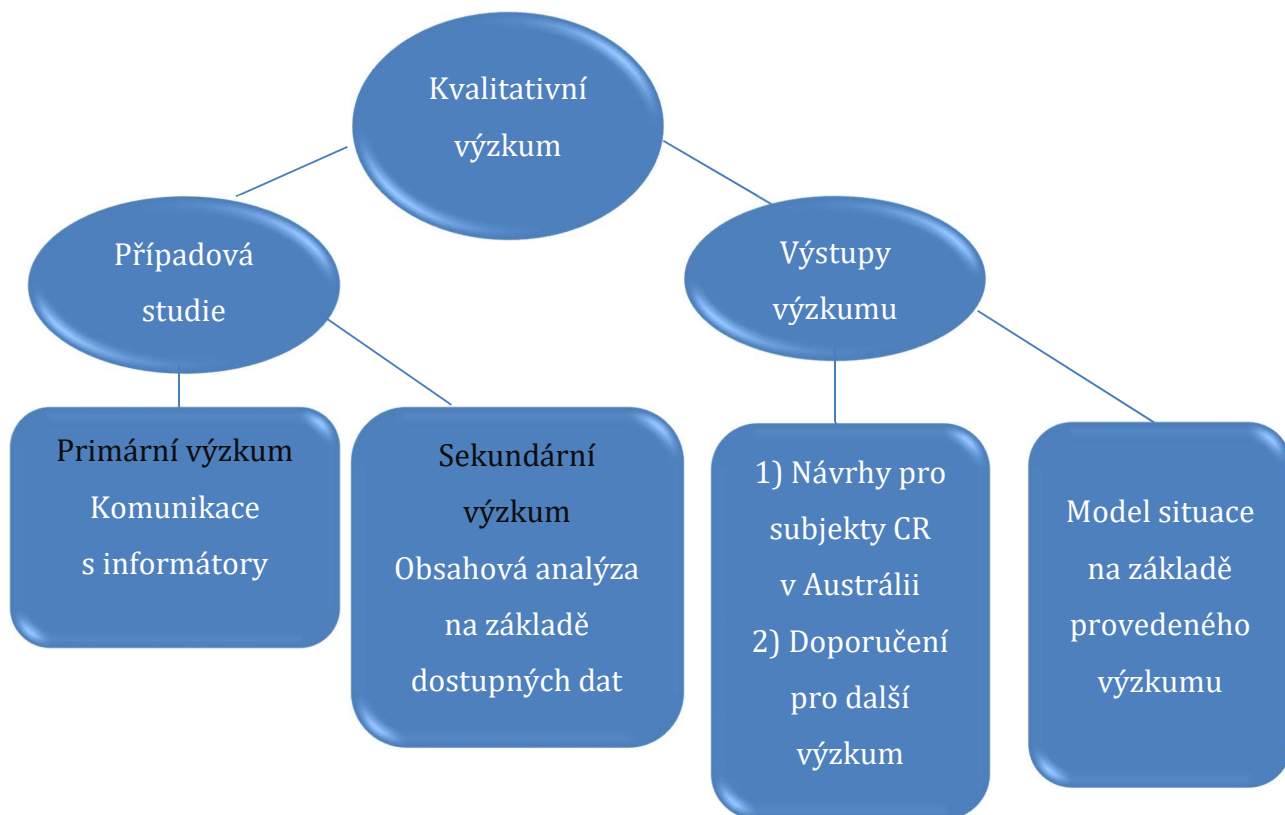
2.2 Metodický postup

Při zpracovávání bakalářské práce byla použita výzkumná kvalitativní strategie, kdy v podobě primárního výzkumu byla možnost si získat informace od informátorů pomocí strukturovaných rozhovorů. V rámci sekundárního výzkumu byly použity dostupné články a knižní publikace, a to jak v teoretické části, tak i v případové studii.

Teoretická východiska byla zpracována na základě obsahové analýzy a následného zpracování. Publikace, které byly pro zpracování použity, vychází od následujících autorů: Půtová (2019), Soukup (2009), Eriksen (2009), Karjalainenová (2020), Guerraoui a Troadec (2000), Lavalée a Krewer (1997), Erik Cohen (1984). Teoretická východiska byla zpracována chronologicky, zpočátku bylo uvedeno vymezení pojmu z hlediska antropologie, etnicity a antropologie cestovního ruchu. V návaznosti na předešlé kapitoly bylo navázáno na definici přírodních národů a moderní civilizace a kulturní identity.

Metodický postup případové studie je popsán v kapitole 5.4.1.

Obr. č. 1: Strategie kvalitativního výzkumu

Zdroj: vlastní zpracování, 2021

Výzkumné otázky

Na základě zmapování současného stavu poznání byly sestaveny následující výzkumné otázky:

Tabulka 1: Výzkumné otázky

Otázka č. 1:	Jaké výhody původní obyvatelé čerpají z cestovního ruchu?
Otázka č. 3:	Jakým způsobem jsou Aboriginci zapojeni do cestovního ruchu Austrálie – jaké aktivity konkrétně vykonávají?
Otázka č. 4:	Nakolik se tyto aktivity slučují s jejich aboriginskou identitou?
Zdůvodnění	Veřejné články cestovních kanceláří či jednotlivých autorů zaměřující se na cestovní ruch odlehlejších koutů světa, kde původní obyvatelé žijí

Zdroj: vlastní zpracování (2021)

4 Teoretická východiska

4.1 Antropologie v oblasti cestovního ruchu

Antropologii v oblasti cestovního ruchu považuje Půtová (2019: 42) za rozvíjející se disciplínu spadající do antropologie jako takové, zaobírající se člověkem jako hlavní součástí v kategorii cestovního ruchu. Všimá si i prolínajících se činitelů, kde smyslem je vzbudit u člověka motivaci k účastnění se cestovního ruchu, ovšem cestovní ruch ovlivňuje představy člověka. Půtová (2019:42) uvádí poznatky, kdy představy, které si člověk časem vytvoří ve své mysli, mohou být prezentovány jak přímo, tak i nepřímo. Jak uvádí Půtová (2019:43), přímým vlivem na utvoření si představ o dané kultuře je především návštěva vybrané destinace. Nepřímé vlivy o utvoření si představ o dané kultuře či komunitě, si většina podle Půtové (2019:43) utváří na základě předmětů, např. fotek, suvenýrů atd. Za zmínění rozhodně stojí i zjištění Půtové (2019:43), že přímý kontakt např. s významným monumentem neovlivní natolik lidskou představu, jako právě nepřímý, jelikož v nepřímém působení se člověk nachází mnohem četněji a vlivy bývají i prezentovány pomocí kinematografie (např. animace dějin).

4.1.1 Vymezení pojmů: antropologie

Soukup (2009:11) se odkazuje na názory a zjištěná data britského sociálního antropologa Edwarda Burnetta Tylora (1832 – 1917), kde Soukup (2009:11) uvádí antropologii jako dynamickou vědu, zaměřující se na poznání podstaty člověka. Soukup (2009:11) uvádí, že v této disciplíně objevil zájem primárně sociální antropolog Edward Burnett Tylor, který do vědy vnesl pojem „kultura“. Po celá léta působení na univerzitách se posléze podle Soukupa (2009:11) zasloužil tím, že měl E. B. Tyler aktivní účast na utvoření tzv. moderní antropologie. V této sekci vědy měl podle Soukupa (2009:12) Tyler významnou roli, ovšem dle historických faktů lze definovat jako prvního antropologa v dějinách řeckého historika Herodota z Halikárnassu, který ve svých zveřejněných výzkumech zabýval barbarskými národy, kde výzkum byl následně vymezen jako tzv. antropologická monografie (zveřejněný spis či výzkum zabývající se úzce vymezeným tématem). Soukupovým

(2009:12) předmětem výzkumu byla především identifikace a popis tradic, zvyků, gastronomie, oděvů, apod.

4.1.2 Etnicita a její pojem

Etnicita zůstává podle Eriksena (2012:105) hlavním předmětem výzkumů v oblasti sociální antropologie. Uvádí, že pojem vychází z řeckého jazyka, a to v původní verzi „ethos“, kdy pod tímto názvem se označovali barbaři, pohani či neznabohové. Eriksonova (2012:106) pointa tohoto druhu členění vychází z podstaty identifikace, kdy etnicity se vyznačují především rozdílem v oblasti životního stylu, kulturních hodnot a norem. Smyslem etnicity není podle Eriksena (2012:105) přímá odlišnost, může se ve dvou rozdílných etnikách objevovat podobnost v kultuře, ovšem velkou roli zde zaujímá kolektivní paměť, sdílená historie daného národa či zvyků. Eriksen (2012:105) ve zkratce konstatuje, že pojem etnicita se vyznačuje svou dlouhodobou časovou linií a interakcí mezi etnickými skupinami, které se navzájem liší.

4.1.3 Antropologie cestovního ruchu

Antropologie cestovního ruchu zařazuje Půtová (2019:43) do tematiky sociokulturní antropologie, kde počátek této subdisciplíny podle ní započal v druhé polovině 20. století. Půtová (2019:43) rovněž definuje antropologii cestovního ruchu stojící na základech nejen sociologie a filozofie, ale také na religionistice, historie, geografie a ekonomie. Rovněž se Půtová (2019:43) dle svého úsudku odkazuje na nejznámější osobnosti z oblasti antropologie, které se podílely na definování moderní sociologie náboženství. Těmito osobnostmi jsou především Émile Durkheim (2002:203) a Max Weber (2015: 183). V období 70. let 20. století došlo podle Půtové (2018:56) k ucelení této subdisciplíny, moderní sociologie náboženství, a to především po vymezení základních aspektů a typologie cestovního ruchu. Dále podle Půtové (2019:57) došlo k označení turistů s odlišnými zájmy a turistických zkušeností, a to Erikem Cohenem (1984:373-392), významným sociologem a antropologem, který představil tento směr výzkumu v podobě studia. Cohen (1984:373-392) uvedl v 70. letech rozdíly ve způsobu studia turismu, a to do osmi oblastí:

- 1) Komeracionalizovaná pohostinnost
- 2) Demokratizované cestování
- 3) Moderní volnočasová aktivita
- 4) Moderní varianta tradičního poutnictví
- 5) Vyjádření základních kulturních témat
- 6) Proces akulturace
- 7) Typ etnických vztahů
- 8) Neokolonialismus

Pomocí uvedení odlišných linií v oblasti antropologie cestovního ruchu podle (Půtové 2019:57) vzrostl v uvedené době vysoký zájem o studium cestovního ruchu a účastněním se ho.

Ve své podstatě nejsou lidé podle Půtové (2019:44) zajímaví se o antropologii primárně sjednocení fakty či metodologickými přístupy, ale především se u nich vyznačuje zájem o výzkum v oblasti sociokulturních jevů a témat z oblasti antropologie, které mají významnou spojitost i s turismem. Na základě zjištěných dat a výpovědí podle Půtové (2019:44) došlo po několika letech k závěru, že antropologové při svých výzkumech zkoumají způsoby cestování, rovněž i na základě jakého motivu jsou uskutečňovány. Půtová (2019:45) uvádí, že se zjišťuje především preference turistů, od kterých se následně projevuje zájem o konkrétní destinace, postoje hostitelů vůči zapojení se do cestovního ruchu. Podle dostupných zdrojů Půtové (2019:45) se ale vylučuje fakt, že by preference ze strany turistů byly pouze v materiální podobě, ale především na základě genia loci, či vztahy mezi turisty a hostiteli.

Do sekce antropologie cestovního ruchu zařazuje Půtová (2019:44) další proměnné, které mají význam pro interakci účastníků v cestovního ruchu. Proměnnými jsou podle Půtové (2019:44) ekonomické, sociální, politické, kulturní a environmentální vlivy cestovního ruchu na místní obyvatele. Tyto dopady mají dle jejího názoru vliv především na autenticitu a identitu místních obyvatel. Zároveň

přínos turistů v konkrétní destinaci nemusí podle Půtové (2019:44) přinášet vždy negativní vlivy, ale může nastat pozitivní vliv především v podobě sociokulturního rozvoje. Zkvalitnění aktuálního stavu ve sféře sociální kultury může přinést schopnost místním obyvatelům ovládat a regulovat vzájemné působení mezi hostiteli a turisty, uvádí Půtová (2019:45).

Půtová (2019:46) uvádí, že zpočátku převyšoval zájem o turismus jako takový, další vědní obory se natolik neangažovaly o propojení dvou rozdílných vědních disciplín, ovšem když následně nastala interakce mezi antropologií a cestovním ruchem, došlo se k závěru, že tyto dvě vědní disciplíny spojuje nejdůležitější znaky, a to zájem o kulturu, kulturní kontakt či kulturní změny.

Tabulka 2: Spojitost předpokladů v oblasti antropologie a cestovního ruchu

1) Holistický přístup	- interkulturní komparace a zájem o studium
2) Terénní výzkum	- participace; vlastní zkušenost; vyhodnocení závěru na základě zjištěných dat
3) Ovládnutí místního jazyka	- pomoc při interakci s domorodci, dorozumění se
4) Zkušenost s objektem výzkumu	- komparace zjištěných dat společně s nastudovanými daty z ověřených zdrojů

Zdroj: Vlastní zpracování (2021)

V otázce antropologie cestovního ruchu visí témata, která se podle Půtové (2019:46) označují jako prioritní, kterými jsou vlivy přínosné či zcela bez přínosu, až negativní. Příčinou negativních vlivů je především zmíněna ekonomická nerovnost, kdy rozdíly jsou znatelné na první dojem, rozvedli společenskovední badatelé George Young (1973:125) či Richard Butler (1974: 100- 111). Na tyto názory se podle ní objevovaly argumenty s pozitivními přínosy pro destinace navštěvované turisty, a to především z ekonomického hlediska, kdy by nemusel

ekonomický rozdíl mezi turisty a hostiteli tak znatelný. Dopady ovšem podle Půtové (2019:46) přináší zejména zkvalitnění služeb, a to jako tzv. komodifikace, ovšem dále nastává degradace autenticity v podobě komercializace tradic, rituálů či kulturního významu.

4.1.4 Přírodní národy a moderní civilizace

Soukup (2009:69) zmiňuje známého amerického fyziologa a evolučního biologa Jareda Masona Diamonda (2000: 54), který uvádí svou teorii na charakterizaci člověka. Tato charakterizace podtrhuje podle Soukupa (2009:69) především umění, ovládání jazyka, zemědělství, ale i ničení životního prostředí. Svou teorii zakládá Soukup (2009:69) na domněnce, že člověk ohrožuje nejen budoucnost lidského druhu, ale i stav planety Země. V průběhu 17. a 18. století byly podle něj zveřejněny dvě představy o přírodních národech jako takových. Soukup (2009:69) se ve své knize odkazuje na francouzského filozofa Jeana Jacquese Rousseaua, který popisuje jedince přírodního národa jako tzv. vznešeného divocha, který nesl symbol idealizovaného konceptu necivilizovaného člověka, který nebyl vystaven korumpujícím vlivům civilizace. Jak Soukup (2009:69) podtrhl, významnou roli hraje svoboda, přirozenost, ze které následně plyne láska k sobě samotným i druhým. Soukup uvádí ve své knize druhý pohled na lidskou existenci, a to ze strany anglického filozofa Thomas Hobbese, který předkládá svou vizi tak, že lidé jsou v přirozeném stavu i prostředí egoisty, kteří uplatňují ve svém životě pud sebezáchovy. Soukup (2009:70) následně došel na základě předložení dvou vizí k závěru, že v období konfliktu si lidé do značné míry přehodnotí své priority a následně jednají pouze na základě pudu sebezáchovy. Soukup (2009:70) definuje problematiku přírodního prostředí jako diskutabilní. Aktivita člověka na určeném místě byla do značné míry zaznamenána likvidace biodiverzity přírodními národy. Dle předložených Soukupových (2009:70) faktů lze konstatovat fakt, že kdekoli se člověk pohyboval či žil, byl zaznamenán neobvykle rychlejší zánik lokální fauny.

Na základě zjištěných Soukupových (2009:71) výsledků o působnosti přírodních národů během osidlování konkrétní lokality, započala akce založení přírodní rezervace pod názvem „Mbaracayu“, nacházející se v jihovýchodní části Paraguaye. Původně chtěli antropologové podle Soukupa (2009:71) do této přírodní

rezervace zakomponovat původní obyvatel regionu kmeny Aché a Guaraní – dnes se podle Soukupa (2009:71) věnují udržování kvality místního ekosystému. Původně podle něj Světová banka odmítla tento projekt finančně podpořit, kdy žádost o finanční podporu byla následně zaslaná organizaci „*The Nature Conservance*“ – aktivně se zapojující organizace se zájmy o ochranu známých ekosystémů po celém světě. V průběhu sestavování tohoto projektu, byli podle Soukupa (2009:72) antropologové klíčovou součástí pro sjednocení místních obyvatel a organizací TNC. Názory a očekávání se ovšem u původních obyvatel a organizace TNC lišily, předmětem odlišných názorů uvádí Soukup (2009:72) způsob a účel fungování rezervace.

Soukup (2009:71) předložil fakta, kdy bylo zaznamenáno, že oba kmeny byly původně vyhnáni z tohoto území, proto se původně domáhaly navrácení zpět jejich půdy, ovšem organizace TNC požadovala plnou kontrolu nad rezervací a dle jejich vize by přírodní rezervace sloužila k ochraně jednoho z posledních paraguaských nedotčených pralesů - Mbaracay. Akce skončila neúspěšně, kdy Soukup (2009:73) konstatoval závěr, neboli příčinu, a to vytlačení původních obyvatel na základě působení západní civilizace v paraguajských pralesích za účelem získání pozemků, kde hlavním klíčovým hlediskem byl zisk z těžebních procesů. Na závěr Soukup (2009:71) uvedl, že v tomto případě se utkala necitlivost a příliš vysoký idealismus v nápadu sjednotit zpět původní obyvatel, kdy došlo posléze k vnitřním rozporům. Po celá staletí podle Soukupa (2009:73) žily kmeny Aché a Guaraní v symbióze, kde využívali listy yerba a současně nebylo zaznamenáno, že by byl narušen ekosystém. Co u jednotlivých kmenů šlo zaznamenat, že v lokalitě jejich působení byl zaznamenán úbytek fauny, ovšem úbytek se stále slučoval s předpoklady slučující se s kvalitním ekosystémem, uvádí na závěr Soukup (2009: 73).

4.1.5 Kulturní identita

Kulturní identitu popisuje Karjalainenová (2020:252) jako stále měnící se proces, který se přizpůsobuje aktuální situaci. Podrobněji je podle Karjalainenové (2020: 252) kulturní identita smýšlení a uznávání hodnoty základě vlivů místa, tradic a mezilidských vztahů. Karjalainenová (2020:252) neuznává názor, že by kulturní identita byla vrozenou lidskou vlastností. Kulturní identitu dále

Karjalainenová (2020:253) rozděluje na základě behaviorálního měřítka, a to na interakcionistu a konstruktivistu (viz tabulka č. 3, str. 11). Tento přístup podle Karjalainenové (2020:253) definuje člověka jako aktéra, který se podílí aktivně na budování své kultury, jelikož lidská produkce je přímo závislá na svém okolí a její následné interakci.

„Vše, čemu se člověk učí během života, přejímá z ekologického, sociálního a kulturního prostředí.“ (Karjalainenová, 2020:253)

Guerraoui a Troadec (2000:72) uvádějí dnešní vizi identity, která je rozdělena na tři odlišné typy, ovšem hranice mezi nimi není přesně uvedena:

1) osobní identita – typ, který přesněji vymezuje Guerraoui (2000:72) jako sebevědomou součást osobnosti, dále společně s reprezentací.

2) sociální identita – Guerraoui (2000:72) tento typ zakládá na pohlaví, věku, profesi a sociální roli

3) kulturní identita – kulturní identita stojí podle Guerraouiho (2000:72) na základech hodnot, kde tyto hodnoty si jednotlivci v okruhu své komunity navzájem předávají. U výše zmíněných typů identit je společným aspektem především návaznost.

Jednotlivci se ve své dané komunitě podle Karjalainenové (2020:253) aktivně podílí na budování své osobnosti. Jak uvádí psychologové Lavalée a Krewer (1997: 34 – 50), interakcionismus spočívá na rozvoji v kulturním prostředí v podobě vlastní iniciativy a zájmů. Kulturní prostor nabízí jednotlivcům možnost zapojit se do tzv. nekončícího průběhu aktivních i interaktivních konstrukcí se všemi aktivními členy vybrané komunity, uvádí Karjalainenová (2020:253).

Tabulka 3: Kultura – konstrukce identity

Přístup	Kulturní jedinec	Interakcionista	Konstruktivista
Kulturní koncept	Základní struktura, osobnosti; mentalita	Identifikace: kulturní/ etnická identita	Interakce; kontaktní kultura

Individuální koncept	Pasivní; reprodukční	Kreativní	Kreativní
Proces	Akulturační; socializace	Kulturní identifikace	Vytváření synergií; integrativní akulturační
Časová orientace	Statická; minulá	Současnost, znaky dynamičnosti	Budoucnost; dynamičnost
Prameny	Psychologie národů; psychologická antropologie; kulturní psychologie	Teorie etnického původu; sociální identita	Teorie akulturační; teorie kulturního propojení

Zdroj: *Lavallée a Krewer (1997:3)*

Lavallée a Krewer (1997:5), kteří stojí za vytvořením přehledu v oblasti kulturní identity a její interakce vycházejících ze sociologických myšlenek, považují setkání kultur spíše za interkulturaci než akulturační. Lavallée a Krewer (1997:5) zkoumají mezikulturní situace, nově se utvářející pravidla a způsoby života, které mohou být vytvořeny po procesu vytvoření dynamických kulturních jevů, vztahující se na skupiny a jednotlivce.

5 Případová studie

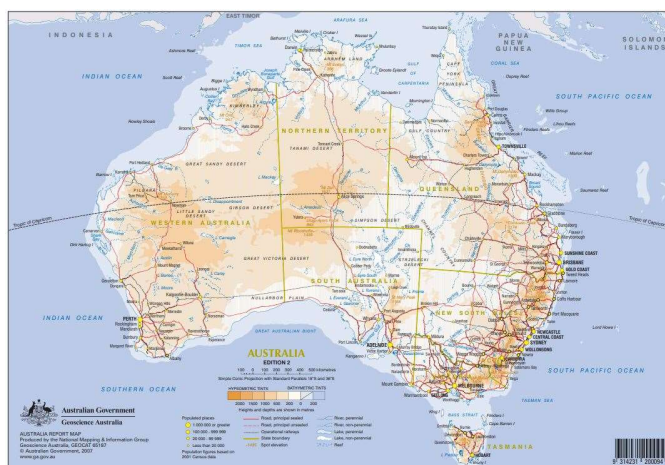
Případová studie je zaměřena na Aborigince, konkrétně na postavení ve společnosti, interpretace jejich kulturního a náboženského bohatství a začlenění do sektoru cestovního ruchu. Výzkum se zabývá zpočátku charakteristikou území, historií a identitou Aboriginců. Případová studie se podrobněji zaměřuje na turisticky atraktivní lokality, kde působení Aboriginců hraje významnou roli v oblasti kulturního dědictví, kde se na základě těchto dat výzkum zaměřuje na instituce poskytující pracovní příležitosti pro původní obyvatele.

5.1 Charakteristika území Austrálie

5.1.1 Charakteristika území

Podle Australian Government (2021) je Austrálie ostrovním kontinentem, zároveň šestou největší zemí na světě o rozloze 7 682 300 km². Austrálie leží mezi Indickým a Tichým oceánem. Hlavním městem Austrálie je Canberra, kde podle statistik Australian Government (2021) žije dohromady 380 000 obyvatel. V Austrálii se nachází aktuálně podle Australian Government (2021) 19 památek, které byly zapsány na seznam Světového kulturního dědictví UNESCO.

Obr. 2: Mapa Austrálie

Zdroj: Australian Government (2021)

Severovýchodní stranu Austrálie obklopuje Velký bariérový útes, který je chráněnou přírodní rezervací, uvádí Australian Government (2021). Z hlediska přírody je podle Australian Government (2021) tvořeno z 40% pouštěmi, kde ovšem v severovýchodní části se nachází tropické a subtropické lesy. Zároveň podle Australian Government (2021) mají zdejší živočichové přijatelné klimatické podmínky.

5.1.2 Historie Austrálie

Historie Austrálie sahá v otázce původních obyvatel až do dob před 50 000 lety, kdy původní obyvatel Austrálie migrovali směrem do Austrálie ve vlnách. V dnešní době jsou tyto konkrétní původní obyvatelé podle Blaineyho (1999:11) nazýváni v angličtině „Aboriginals“.

V 17. století byla uskutečněna plavba kolem australského pobřeží Evropany, konkrétně Holanďany a Portugalci. V tomto období byly zaznamenány snahy o vybudování osad na pobřeží severní Austrálie, ovšem budování osad netrvalo v časovém horizontu příliš dlouho, důvodem byly nežádoucí životní podmínky pro každodenní život, uvádí (Blainey, 1999:13). Dle dostupných informací z oficiálního podle něj je historicky doložen příchod k východnímu pobřeží kapitána Jamese Cooka, kde následně území bylo osídleno a spadalo pod britskou správu. Roku 1788 byla zde Brity založena trestanecká kolonie, která byla pojmenována Nový Jižní Wales. Tato trestanecká kolonie byla zřízena po ztrátě území v Americe.

Australian Government (2010) uvedl fakta, která vypovídají o britském problému s umístěním vězňů ve Velké Británii, kdy následně po kolonizaci bylo na území Austrálie přesunuto zhruba 162 tisíc trestanců, kde mezi nimi byli jak muži, tak i ženy. Na tento fakt poukazuje Blainey (1999:39) jako klíčový moment v otázce původních obyvatel, kde nesouhlas v otázce aplikování tzv. zcivilizování domorodců, byl natolik silný, že v průběhu následujících let byl zaznamenán úbytek v počtu domorodců.

Politickou a hospodářskou stránku zasáhla ve větší míře tzv. zlatá horečka, která byla zaznamenána především mezi lety 1851 a 1861. Tato „horečka“ spočívala podle Blaineyho (1999:117) v následném zvýšení počtu obyvatel, nastal růst mezinárodního obchodu, který byl klíčový v obdržení vyššího zisku, který posléze sloužil ke zlepšení stavu dočasných ústavů v koloniích. Jak uvádí Blainey (1999:76-77), Austrálie byla v průběhu kolonizace a následujících letech podřízena, ale zároveň i loajální vůči britským požadavkům a postojům. Loajalita byla u místních obyvatel utvořena na základě pocitu bezpečnosti, uvádí Blainey (1999:77) Tato loajalita lze podle něj spojit k období 1. světové války, kdy sice někteří jedinci se stále neztotožnili s vyhlášením nezávislosti vůči Britům, ovšem značná část Australanů se ztotožnila s Brity v účasti na války a aktivně se na bojích podílela, uvádí Blainey (1999: 77)

Během 1. sv. války byla bitva u Gallipoli nejvýznamnější, Blainey (1999:77) popisuje situaci, kdy následně Austrálie patřila mezi vítězné země, následně byla

zastoupena ve Společnosti národů. Roku 1942 byl parlamentem status nezávislosti oficiálně potvrzen v oblasti zahraniční politiky, uvádí Blainey (1999:77).

Nežádoucí situace pro Austrálii popisuje Blainey (1999:78) jako počátek propuknutí 2. světové války, a to z důvodu nepřipravenosti. Z důvodu ekonomické krize byly dle jeho doložených faktů finanční prostředky pro armádu sníženy, jelikož lidé byli citliví na navyšování daní či cen. Pokud by ovšem finanční dostupnost vůči armádě byla adekvátní, byla by k dispozici možnost modernizace armády, uvádí Blainey (1999:90).

Austrálie disponovala možností využití letectva, ovšem Firth (2005:31) dodává, že prostředky k defenzivě byly slabé. I přes nepříznivou situaci obdržela podle něj Británie podporu ze strany Austrálie, kdy ale hrozbou bylo především Japonsko, které bojovalo za nepřítel. Bombardování Darwinu nastalo po pádu Singapuru, kdy role ve 2. světové válce pro Austrálii byla ohrožena, očekávala se invaze ze strany Japonska, uvádí Firth (2005:31). Firth (2005:32) dodává, že Austrálie se musela obrátit na silnějšího spojence, kterými byli Spojené státy americké. V tomto případě bylo podle něj možné docílit americké ofenzívy. I přes zvolení silnějšího spojence, zůstaly podle Firtha (2005:32) ekonomické vztahy vůči Británii kladné. Tato historická událost sloužila Austrálii jako argument k tomu, aby se docílilo vlastní politické strategie a zároveň vyšší samostatnosti, uvádí Firth (2005:32).

5.1.3 Původní obyvatelé – Aboriginci

V dnešní době Blakemore (2019) odhaduje, že v Austrálii aktivně žilo mezi 750 000 až 1 250 000 domorodých Australanů. Kolonizace Brity přinesly podle něj negativní vliv z hlediska zdraví, jelikož epidemie, které byly zavlečeny do Austrálie, zpustošily domorodé obyvatele ostrova, kdy v důsledku se Britové zmocnili domorodých zemí. Ne všichni se podle Blakemora (2019) zpočátku podřídili, značná část se přizpůsobila až v pozdějších letech. Kolonizace podle Blakemora (2019) zahubila až 20 000 původních obyvatel v důsledku násilných konfliktů. Většina z nich byla dle jeho názoru ochuzována z hlediska celé komunity a byli ve velké míře podrobeni masakru. V letech 1910 až 1970 bylo 10 – 30% australských dětí odtrženo od jejich rodin zaujímající důležitou a stále přetrvávající součást původní

komunity, kdy umístění dětí mířilo do adoptivních rodin, uvádí Blakemore (2019). Blakemore (2019) poukazuje na tento čin, kdy důsledkem bylo zatajení jejich původu a přejmenování. Na základě utlačování s cílem eliminace existence původních obyvatel Austrálie, vydal podle Blakemora (2019) australský premiér Kevin Rudd omluvu za násilné kroky vůči domorodým Australanům. Toto vyjádření zapříčinilo podle něj snahu docílit snižování sociálních rozdílů mezi původními a nepůvodními obyvateli Austrálie.

5.1.4 Způsob života a zvyky Aboriginců

Berndt a Berndtová (1965) přichází s podrobným popisem způsobu života Aboriginců, včetně jejich kultury. Aboriginci ovládali více jak jeden jazyk, povětšinou se jednalo o dva až více jazyky, či dialekty. Evropané na základě zkoumání odlišnosti používaných jazyků oddělovali a udělili jména pro jednotlivé kmeny, kdy pro větší přehlednost Evropanů bylo odděleno území na základě bytí odlišných kmenů. Na základě rešerše, kterou Brendt s Brendtovou (1965) provedli, dospěli k závěru, kdy existence kmenů přesahovala počet pětiset. Interakce mezi členy uzavřené komunity probíhala na bázi sdílení kulturních rysů, ovšem interakce mezi členy různých skupiny nebylo běžné. Nebylo zaznamenáno v průběhu šetření vědomí sdílené národní identity, ale světonázor původních obyvatel Austrálie mělo tendenci expanze a zároveň probíhalo vnímání společenství komunitního chápání a chování za hranicemi místní skupiny, uvádějí Brendt a Brendtová (1965).

Silné kulturní důrazy byly šířené na bázi propojení vztahů, a to prostřednictvím příbuzenských vztahů, jako např. manželské spojenectví, výměn či náboženských aktivit. Ovšem v oblastech, kde převládalo bohatství ve vyšší míře oproti dalším oblastem, kde kmeny měli své působiště, se vyskytovaly vyšší důrazy na etnocentrismus, které je spojeno i s vyšší mírou konfliktů mezi skupinami. Domorodí lidé byli všeobecně závislí na svém přirozeném prostředí, kde jejich obživa spočívala v lovu a sběratelství, uvádějí Brendt a Brendtová (1965). Ovšem na tomto argumentu se nemohou shodnout historici a archeologové, od kterých přejímali Brendt a Brendtová (1965) informace a domněnky. Zde se identifikace způsobu obživy Aboriginců specifikuje jako schopnost udržování zemědělské půdy,

které oproti lovu a sběratelství bylo více sofistikované. Interpretace ovšem zaujímá názory ohledně domorodých obyvatel jako o kočovnicích, i přes silnou komunitní vazbu na domovské území. Zde uvádí Brendt a Brendtová (1965) pravděpodobnost využití obou způsobů obživy, jelikož dle dostupných údajů bylo v místních komunitách zapotřebí vyvážit se zdroji, kdy docházelo k rozptýlení větší komunity na menší, a to z důvodu obstarávání a uchovávání zdrojů obživy. V průběhu jednoho roku, kdykoli zásoby pro obživu byly dostatečné, docházelo k pořádání opětovného shromáždění, které přetrvávalo většinou dva až tři týdny a zároveň sloužilo k intenzivnímu sociálnímu a náboženského propojení, uvádějí Brendt a Brendtová (1965). Muži byli považováni podle závěrů ze strany Brendta a Brendtové (1965) jako hlavní strážci posvátných míst a uskutečňovali rituály sloužící k obnově a udržení země. Pravidla v jednotlivých kmenech byla stanovena způsobem, kdy ženy po sňatku se musely přesunout do teritorií svých mužů.

Tento fakt sloužil především k udržení vazeb mezi komunitami, uvádějí Brendt a Brendtová (1965). Z hlediska vlastnictví půdy bylo nich stanoveno právo udržení si vlastního teritoria, aby se zabránilo případným snahám o přerozdělení vlastnictví půdy – tato dohoda byla předmětem nepsané listiny, která ovšem nezakazovala možnost využívání půdy za hranicemi kmenů, a to v případě lovu či jakéhokoli jiného způsobu obstarávání potravy. Rovněž tolerance byla podle Brendta a Brendtové (1965) součástí života především v období sucha a tím byla vymezena možnost obstarávat zdroje potravy nejen v periferii hranic místní komunity, ale i na území jiných komunit, uvádějí Brendt a Brendtová (1965). Aboriginci v uskupení jednotlivých kmenů, se skládali ze dvou či více rodin, která hrála klíčovou roli v oblasti ekonomiky a vztahy mezi jednotlivci kmene. Uvádějí, že charakteristickým znakem Aboriginců byla vysoká flexibilita a adaptabilita v případech náhlých ekologických změn a sociálních podmínek, uvádějí popis životního stylu Brendt a Brendtová (1965). Každá rodina dle dostupných uvedených informací od Brendta a Brendtové (1965), fungovala odděleně jako rodina jednotlivce, např. táboření a vaření probíhalo odděleně od ostatních rodin, které rovněž byly členy kmene. Aboriginci nacházeli výhody v oblasti společenského života, které bylo založeno na snadném principu přemísťování se. V oblasti celé

Austrálie se odehrávalo rovněž oddělování komunit na vybrané sociální úrovni, kde při narození potomka nebylo podle Brendta a Brendtové (1965) možné změnit tzv. členství. Členění komunit do vybraných úrovní sloužilo jako identifikace kmenů na bázi odlišnosti, které spočívalo v segmentaci dle způsobů rituálů, budoucích možných propojení na základě sňatků, či odlišení příbuzenských a cizích vztahů, členění kmenů Brendt a Brendtová (1965).

5.1.4.1 Manželství, rituály a obřady

Komunity v průběhu jejich života vykonávaly podle Brendta a Brendtové (1965) zasnoubení vybraných potomků již v počátku kojeneckého života. Cíleně byli potomci dvou rodin vybráni pro budoucí manželský svazek pro účely stálého udržování vřelých vztahů, a to pomocí vzájemných darů či spolupráce. Obecně se věřilo ve výhodu tohoto předběžného stmelování rodin, očekával se dlouhodobý a vřelý vztah mezi rodinami a novým manželským párem. Pro uznání platnosti manželství bylo dostačující na veřejnosti žít společným životem, klíčovou rolí bylo vykonávání povinností vůči partnerovi i rodinám, uvádějí Brendt a Brendtová (1965). Spojování jednotlivců v manželský svazek byl očekávaný u všech jedinců kmenu, kdy podle Brendta a Brendtové (1965) sjednaní novomanželé byli starší muž a mladší žena – u ženy tento proces měl být urovnán před dosažením puberty. Autoři rovněž uvádějí i případy, kdy ženou byla starší vdova a měla povinnost uzavřít sňatek s mladším bratrem zesnulého muže, popisují Brendt a Brendtová (1965).

Manželství v podobě polygynie bylo považováno podle jejich popisu jako běžné, legitimní i vhodné. Dle statistiky, kterou Brendt a Brendtová (1965) utvořili, se zabývá počtem žen na jednoho muže dle zkoumaných oblastí. Oba autoři uvedli ve svém článku, že na jednoho muže v oblasti Velké písečné poušti, bylo pět až šest žen, na rozdíl u kmenu Yolngu bylo uvedeno autory, že na jednoho muže připadalo 10 až 12 žen. Specifické podmínky nebyly vůči ženám natolik neucitlivé, jak by se dalo v dnešní době očekávat, původně mít více než jednu manželku bylo otázkou osobního sklonu, výhody plynuly v oblasti společenského postavení a politické výhody. Jak uvedli v článku oba autoři Brendt a Brendtová (1965), dožadovaly se manželky o další ženu pro svého muže, především na základě vyššího množství

potravy a větší pomoc při péči o děti. Manželský svazek nešel snadno anulovat, ženy u Aboriginců měly možnost zkusit útěk, nebo muži v případě nespokojenosti mohli darovat ženu jinému muži. U Aboriginců šlo zaznamenat fakt, že ženy měly méně práv, než muži, ovšem tato práva se týkala v oblasti rozhodování či v manželství, přesto nebyly ženy vůbec dle výpovědí a dostupných údajů Brendta a Brendtové (1965) utlačovány.

Pro domorodce bylo narození a smrt otevřeným kontinuem. Aboriginci podle Brendta a Brendtové (1965) věřili ve zrození duchovní náboženské moci, která vyšla ze snu, byla využívána následně prostřednictvím zasvěcení a nakonec se po smrti vrátila zpět do samotného snění. U Aboriginců bylo podle autorů zjištěno, že v jejich vnímání neměli život a smrt žádnou spojitost – snění poskytlo nitku život, kdy po smrti se podle Brendta a Brendtové (1965) tato tzv. nitka vrátila zpět do původního snění. V oblasti vedení neměli domorodí lidí žádné náčelníky či vůdce kmene. V provedených šetřeních, kterou provedli Brendt a Brendtová (1965), vykazovala fakta o společenské hierarchii, ovšem udržoval se tzv. rovnostářský étos, a to bez ohledu na ženy, které byly podřízené. Po uskutečněných výzkumech bylo dle jejich výzkumů zjištěno, že v oblasti Arnhemské země, ostrovů Bathurst a Melville, na západním poloostrově Cape York, existují důkazy o existenci silných vůdců podobných melanéskému „velkému muži“.

Věk byl podle Brendta a Brendtové (1965) hlavním aspektem pro rozlišení postavení rolí byl věk a pohlaví, ovšem největší rozdíly v separaci se odehrávaly v aréně náboženství., jak uvádějí Brendt a Brendtová (1965) V oblasti posvátných rituálních činností byl ženám zamezen přístup a na bázi privilegií byli přijímáni mladí a dospělí muži. Ve své podstatě u Aboriginců bylo charakteristickým znakem nezakládání sociálních bariér, které by muži bránili ve svém úsilí stát se vůdcem v náboženských záležitostech, včetně rituálů, popisují Brendt a Brendtová (1965). Ženy byly do procesu rituálů zapojeny, ovšem až během jejich uskutečnění, uvádí Brendt a Brendtová (1965).

Jako příklad lze uvést rituální obřadech Velké písečné pouště, kde účastníci rituálů se měnili podle toho, jak se celý proces rituálu měnil, jako příklad uvedli Brendt a Brendtová (1965), že staří muži přijali roli během rituálu, pokud byl rituál v daném momentě méně fyzicky namáhavý a zároveň zdlouhavý. Neshody se podle

nich objevovaly při střetu názorů, které se týkaly žen, náboženských záležitostí či smrti. Byly zaznamenány situace, kdy ženy nevyjadřovaly úctu vůči manželovi, následně podle Brendta a Brendtové (1965) utekly a utvořily si posléze neschválený mimomanželský vztah. Podle autorů zde byly ohroženy příbuzenské vztahy mezi rodinami, které pramenilo z porušení posvátného práva. Dopady byly vyústěny jak ve společenských kruzích, tak následně i vůči ženám, které se tohoto porušení dopustily a byly na základě tohoto činu obviněny z čarodějnictví. Podle Brendt a Brendtová (1965) v mnoha případech měla obyčejná či následná smrt ženy následky, pomocí věštění byl nalezen údajný vrah, proti kterému nemusely být vyhlášeny trestní opatření.

5.1.4.2 Náboženství

V oblasti náboženství u původních obyvatel Austrálie se nacházejí jednotné znaky v porovnání s odlišnými náboženstvími. Náboženství u Aboriginců spočívá podle Welcha (2017) ve víře v boha či vícero bohů, kteří stvořili existenci lidstva a okolní prostředí na počátku věků. Domorodí lidé se vyznačují vysokou duchovní úrovní, ovšem nemodlí se vždy k jednomu bohu, kterého nevidí, věří převážně v božstva, které Aboriginci podle Welcha (2017) zobrazují v obrazech v hmatatelné formě.

Welch (2017) přesněji specifikuje zobrazení bohů, kteří mohou být vyobrazeni ve zvířecí podobě, krajinné podobě či rostlinné podobě. Krajinnou podobu společně se zvířecí podobou definuje Welch (2017) na základě maleb a jejich názorů ze strany Aboriginců. Krajinné prvky mohou být ztělesněním samotného seskupení Bohů, příkladem může být konkrétní skála představující postavu, či výsledek aktivity ze strany Bohů – např. u řeky Welch (2017) uvedl, že vznikla poté, co duhový had prošel oblastí v období tvoření zemské existence. Welch (2017) uvádí rovněž skepsi ze strany Aboriginců vůči animismus.

Toto náboženství spočívá v tom, že všechny objekty zemského povrchu jsou sjednoceni s duší, uvádí Welch (2017). V konkrétním případě původní obyvatelé Austrálie nevěří v sloučení duše se skálou, ale mohou věřit, že vybraná skalní část byla vytvořena božstvem, či představuje božstvo z období stvoření. (Welch, 2017)

Reinkarnace je také součástí víry Aboriginců, kdy mnozí lidé věří, že zvířata a rostliny jsou zaměnitelné s lidským životem v procesu reinkarnace, neboli znovuzrození.

Podle Welcha (2017) je důležitým faktorem náboženství odlišnost dle kmenů, jelikož v náboženství není zaznamenáno žádné božstvo, které by pokrývalo celou Austrálii. Welch (2017) následně rozvádí odlišnost víry na základě odlišnosti v území. Např. kmeny Ngarinyin, Worora a Wunambal, které se nacházejí v západní Austrálii, kde jedním ze společných rysů je víra v duchy Wandjina. Wandjina jsou podle Welcha (2017) odpovědni za přínos dešťů v mokré sezóně a za stanovení mezilidských zákonů.

5.2 Proces výzkumu a výsledky

5.2.1 Aplikované metody výzkumu

Pro charakterizaci studovaného případu, postavení Aboriginců v cestovním ruchu, územního, kulturního a náboženského kontextu, byly použity pro sekundární výzkum zdroje těchto autorů: Blainey (1999) a Firth (2005). V podobě australské instituce byly použity informace z The Commonwealth Yearbook (2012). Následně byly zpracovány informace ohledně původních obyvatel, kde v podkapitolách byly uvedeny informace o způsobu života Aboriginců a následně byly vymezeny informace, které se týkají jejich kultury, a to konkrétně náboženství, rituály a zvyky. Pro zpracování byly použity zdroje následujících autorů: Blakemore (2019), Tonkinson a Brendt (2019), Welch (2017).

Následující kapitoly se v podobě sekundárního výzkumu zaměřují na turisticky atraktivní lokality, kde jsou v rámci lokalit zmíněny dvě atraktivity: Národní park Kakadu (viz kapitola 5.4.3.1), Národní park Uluru – Kata Tjuta (viz kapitola č. 5.4.3.2). V podobě primárního výzkumu se informátoři v rozhovorech zaměřili na Národní park Uluru – Kata Tjuta, kde doposud dosažená data byla prohloubena o osobní zkušenosti.

U zmíněných dvou kapitol byly použity pro sekundární výzkum zdroje následujících autorů: Davis a Weilerová (1992), Hanel a Hanelová (2013), Dowling

(2018), v rámci australských institucí byla použita data od: Australian Government (2016), Australian Government, Parks Australia (2021).

Navazující kapitola se zabývá prezentací tradic (viz kapitola 5.4.4), zdroje vychází od australských institucí Australian Museum (2021) a Museum and Art Gallery of the Northern Territory (2021).

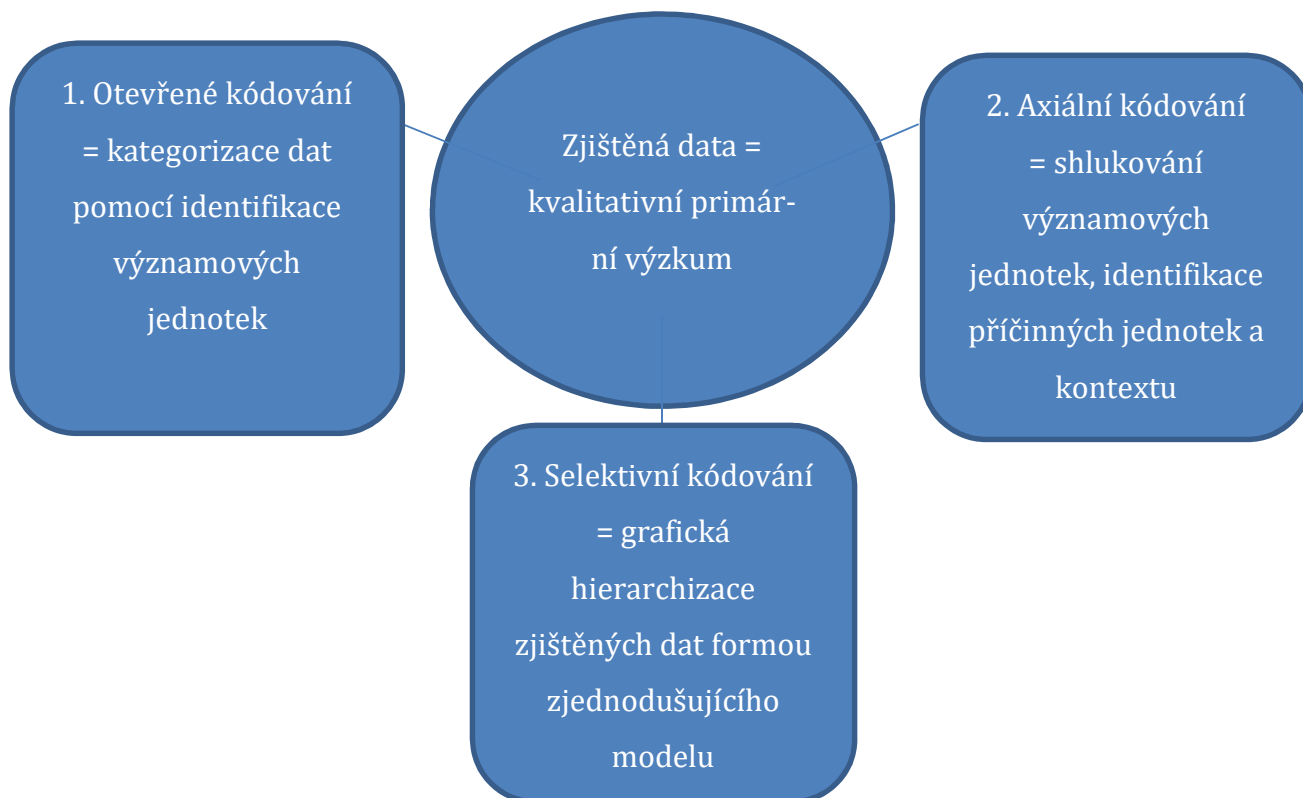
Další kapitola pojednává o umění a kultuře Aboriginců (viz kapitola 5.4.5), kde se navazuje v podobě podkapitol, kde je podrobně uvedeno umění v oblasti maleb, dreamtime (snění) a hudbě. Pro zpracování zmíněných kapitol byly použity zdroje, a to od autora Novotného (2000) a australských institucí: National Gallery of Australia (2020), Aboriginal Art Gallery (2020), Aboriginal Art and Culture (2021).

Následující kapitola, která se zaměřuje na zaměstnání původních obyvatel v sektoru cestovního ruchu (viz kapitola 5.4.6), vychází ze zdrojů následujících australských institucí: Australian Government: Australian Institute of Health and Welfare (2019), Australian Government (2021), Indigenous Land and Sea Corporation. Australian Government (2021).

Primární výzkum probíhal v rámci strategie kvalitativního výzkumu v podobě řízených strukturovaných rozhovorů se dvěma informátory. Vybraní informátoři byli kontaktováni a souhlasili s účastněním se na rozhovoru. Oba informátoři byli vybráni na základě společného studia na střední škole, kdy oba minimálně rok strávili v Austrálii a mají osobní zkušenosti v rámci setkání se s původními obyvateli a navštívení Národního parku Uluru – Kata Tjuta. Strukturovaný rozhovor je uveden v kapitole č. 5.4.7. Otevřené otázky byly informátorům předčasně zaslány, kdy první rozhovor se uskutečnil 25. 02. 2021, druhý 06. 03. 2021. Pro primární výzkum byla vynaložena snaha o kontaktování cestovatele, který má vlastní cestovní kancelář a zkušenosti z cest po Austrálii, ovšem nebyla obdržena jakákoli zpětná vazba.

Pro strukturované rozhovory byla použita metoda zakotvené teorie, kde byly aplikovány pro zpracování rozhovorů tři metody, a to otevřené kódování, axiální kódování a selektivní kódování. Aplikovaná metoda je vyobrazena pomocí následujícího schématu na Obr. 3. Poznatky metody zakotvené teorie byly následně aplikovány u strukturovaných rozhovorů (viz kapitola 5.5). Pro tento postup byla použita publikace Řiháčka, Čermáka, Hytycha a kol. (2013: 44-74).

Obr. 3: Metoda zakotvené teorie

Zdroj: vlastní zpracování (2021)

Výše zmíněná metoda byla použita pro zpracování strukturovaných rozhovorů. Kódování je ve zjednodušené formě rozděleno na tři části (viz obrázek č. 3), kde první částí je otevřené kódování, jehož hlavním úkolem pro kvalitativní výzkum je analýza a zpracování získaných informací, popisují ve své publikaci Řiháček, Čermák, Hytych a kol. (2013: 44-74). Druhou fází definují jako axiální kódování, kde postup lze charakterizovat jako zjišťování významových jednotek (ústředních myšlenek, událostí, dění), příčinných podmínek a kontext (jedná se o soubor vlastností, které jednotlivým již zjištěným významovým jednotkám náleží). U axiálního kódování se podle Řiháčka, Čermáka, Hytycha a kol. (2013: 44-74) formují shluky z významových jednotek, které lze použít u posledního kroku, a to selektivního kódování. U poslední části se jedná podle Řiháčka, Čermáka, Hytycha a kol. (2013: 44-74) o proces, při kterém dojde k formování ústředních kategorií a

následně zjištění jejich vzájemných vztahů. Zjednodušeně podle Řiháčka, Čermáka, Hytycha a kol. (2013: 44-74) jde o sestavení kostry příběhu, její identifikace a vymezení ústředního jevu.

Metoda zakotvené teorie byla použita u obou rozhovorů, kterých se informátoři zúčastnili. Prepracované informace obdržené z obou rozhovorů, se nachází v kapitole 5.3. Vypracovány byly dvě tabulky, kde jsou odděleny jednotlivé shluky a jejich významové jednotky:

Tabulka 4: Výsledky z otevřeného a axiálního kódování, rozhovor č. 1

Shluky	Významové jednotky
Socializace	<i>„Člověk s nimi může přijít do kontaktu i ve velkých městech, např. i ve městě Darwin, kde jejich cílem je v podobě skupinky lidí bavit kolemjdoucí a v případě požádání o vyfotografování se s nimi, nemají s tím jakýkoli problém.“ (kód: interakce, setkání)</i>
Kultura	<i>„...hráli na jejich typický hudební nástroj didgeridoo a lidé se scházeli kolem nich a poslouchali.“ (kód: předávání kulturních poznatků)</i>
Mentalita	<i>„Postupem času mohu konkrétněji popsat Australany tak, že některé životní situace, které nejsou zrovna příjemné, berou spíše jako výzvu.“ (kód: postoj k událostem)</i>
Komunita, kultura	<i>„Působili na mě vřele, myslím si, že nemají problém s návštěvníky, jelikož když už mají zájem se tam jít podívat, obeznámí se s jejich kulturou a historií už jen na základě zájmu návštěvy parku.“ (kódy: akceptace, předávání kulturního bohatství)</i>

Vlastní zpracování (2021)

Tabulka 5: Výsledky z otevřeného a axiálního kódování, rozhovor č. 2

Shluky	Významové jednotky
Historie, kultura, správa národního parku	<i>„...zákaz výstupu na Uluru, o který Aboriginci žádali, chápu. Na základě historie Austrálie a zachování se k původním obyvatelům, bych více respektoval jejich požadavky.“ (kódy: střet požadavků, vysoká míra návštěvníků)</i>

Kultura, cestovní ruch, národní park	<i>„Když už jsem byl s přáteli v Národním parku Uluru – Kata Tjuta, měl jsem možnost setkat se s původními obyvateli Mutitjulu komunity. (kódy: kmen, interakce, osobní setkání)</i>
Náboženství	<i>„Rozhodně mě zaujal jejich Dreaming. Smyslem je výklad vzniku lidské bytosti. Označil bych to jako střet víry, fantazie a legendy.“ (kód: nehmotné kulturní dědictví)</i>
Atraktivita cestovního ruchu	<i>„Jakmile slunce zapadne, má monolit pronikavou červenou barvu, která se následně promění v oranžovou a následně v zlatou.“ (kód: posvátné místo)</i>
Náboženství, program národního parku, legendy	<i>„Mala Walk, což je stezka kolem Uluru, tedy procházka na hodinu a půl. Zde jsme se dozvěděli více o Tjukurpa, což jsou informace o místních právech, zvyků a náboženství. Zároveň jsem se dozvěděl, že původní obyvatelé Mala uctívali posvátné zvíře mala, což byl kříženec mezi klokanem a zajícem.“ (kódy: alternativa požadavků, legendy)</i>

Zdroj: vlastní zpracování (2021)

5.2.2 Turisticky atraktivní lokality

5.2.2.1 Národní park Kakadu

Derrin Davis, Betty Weiler (1992)

Ve své studii popisují Davis a Weilerová (1992) Národní park Kakadu, který se nachází v severní části Austrálie. Zároveň definují tuto oblast jako hlavní oblast světového dědictví s významnými přírodními a kulturními prvky. Pro zachování místní chod a autenticitu je podle Davise a Weilerové odpovědná především australská vláda a řídicí agentura ANPWS (v překladu „Australské národní parky a služba pro divokou zvěř“). Ve studii provedené Davisem a Weilerovou (1992) se podtrhuje rostoucí počet návštěvníků, kde jako následek vzniká rostoucí tlak v otázce návštěvnosti a zachování ochrany hodnot a celého původního prostředí. Davis s Weilerovou (1992) popisují ve své studii rozvoj návštěvnosti na základě

jednotlivých událostí, které se v průběhu let od počátků 80. let odehrály. Na základě jejich průzkumu je zapotřebí korigovat návštěvnost a těžební průmysl, který je charakteristický pro severní oblast Austrálie. Davis s Weilerovou (1992) zdůrazňují na základě svých rešerší, které byly vloženy do jejich studie, že primárním kritériem pro udržení přírodních a kulturních hodnot je zapotřebí aplikovat a implementovat vhodné strategické řízení národního parku a jeho okolí.

Davis s Weilerovou (1992) poukazují i na další oblasti australského světového dědictví, jakými jsou např. Velký bariérový útes a Národní park Uluru, kde společným problémem je vysoká míra návštěvnosti jak ze stran místních obyvatel, tak i zahraničních návštěvníků. Davis s Weilerovou (1992) uvádí obavy ochranářů, kteří v období 80. a 90. let tvrdili, že odvětví nekontrolovaného cestovního ruchu riskuje poškození zchovalého přírodního prostředí. Zde Davis s Weilerovou již v 90. letech podtrhovali ve své studii nutnost aplikování kompromisů mezi cestovním ruchem a životním prostředím. Na základě statistik e ekonomické závislosti uvádějí, že u vysoké reputace atraktivního cíle, je problémem omezit tok návštěvníků. Na počátku své studie podtrhují Davis s Weilerovou (1992) několik proměnných, které v oblasti národního parku sehrávají důležitou roli. Těmito proměnnými jsou podle nich především rekreace s lidským využitím, domorodé vlastnictví a lokace cenných nerostných surovin spojené s těžbou, která se odehrává především v uranovém dole Ranger.

Obr. 4: Lokalita Národního parku Kakadu

Zdroj: Davis, Weilerová (1992)

Název národního parku Kakadu je podle Davise a Weilerové (1992) odvozen od názvu „Gagadu“ jehož původní název se váže na jeden z mnoha domorodých jazyků Aboriginců. Název „Kakadu“ vzniklo na základě chybné výslovnosti, uvádí Australian Government (2016). Národní park se rozkládá na ploše o výměře 20 000 km² v severní části Austrálie, kde nejbližším městem v okolí je město Darwin. Národní park Kakadu je spravován podle Davise a Weilerové (1992) ANPWS a domorodými obyvateli. Roku 1979 byl Kakadu vyhlášen národním parkem, které ovšem podle Davise s Weilerovou (1992) obsahovalo téměř celé vlastnické právo vůči Aborigincům. Davis s Weilerovou (1992) ve své studii definují změny vlastnického práva od počátku roku 1979. Uvádějí skutečnost, že Aboriginci z historického hlediska osídlili tuto oblast již před více jak cca 20 000 lety, důkazem podle Davise s Weilerovou (1992) jsou především skalní kresby, které jsou dodnes zachovány. Národní park Kakadu byl podle jejich průzkumu deklarován na bázi nového zákona o národních parcích z roku 1975. Konkrétně byl podle Davise a Weilerové (1992) vytýčen ve třech fázích, a to mezi roky 1979 a 1991.

První etapu definují Davis s Weilerovou (1992) o rozloze 6144 km². Druhá etapa obsahovala podle nich rozměry 6929 km² a byla vyhlášena roku 1984. Poslední etapa obsahovala rozměry o rozloze 4479 km² a rovněž zahrnovala i předešlé dvě etapy. Třetí etapa byla podle Davise a Weilerové (1992) uskutečněna roku 1987, ovšem roku 1989, konkrétně 22. listopadu, bylo vyhlášeno podle Davise a Weilerové (1992) prodloužení třetí etapy národního parku Kakadu o rozloze 2205 km². Ovšem podle Davise a Weilerové (1992) nastala redukce plochy, která měla status ochranné zony. Tato zóna byla podle nich zmenšena o 47,5 km². Tato oblast podle Davise s Weilerovou (1992) zahrnuje i místo nesoucí název Caronation Hill, kde je známo, že existují značné zásoby zlata, palladia a platiny, kde probíhal těžební průmysl značně vyšší, než v období 80. let, 90. let a celého 21. století.

Zóna ochrany ovšem původně ztrácela domorodé obyvatele vzhledem k tomu, že v této oblasti byl těžební průmysl koncipován ve větší míře, než je tomu dodnes. Davis s Weilerovou (1992) uvádějí, že ve známých městech těžebního průmyslu, kterými jsou Jabiru a Jabiru East, tvoří Aboriginci přibližný počet 15%

celého regionálního obyvatelstva. Domorodí obyvatelé hrají zde podle Davise a Weilerové (1992) důležitou roli ve sdružení jménem Gagudju, kde jsou jejími členy, proto jsou uznávanými vlastníky národního parku Kakadu.

Z hlediska historie byl podle Davise a Weilerové (1992) Národní park Kakadu roku 1981 prohlášen za oblast světového dědictví, a to především na základě kulturních a přírodních hodnot. Svou jedinečností se vyznačuje podle Davise a Weilerové (1992) i tím, že se v oblasti Národního parku Kakadu se nachází celé povodí jižní aligátorské řeky. Davis s Weilerovou (1992) dále uvádějí přírodní bohatství v podobě vodstva, které zahrnuje zhruba 20 druhů mangroů, které jsou zase důležitým útočištěm mořských živočichů, včetně populárních ryb Barramundi. V parku se podle Davise a Weilerové (1992) nacházejí rozsáhlé lesy, včetně deštných pralesů a Arnhemské země, která je součástí Národního parku Kakadu. Podle Davise a Weilerové (1992) tvoří zde svou jedinečnou přírodní oblast rozmanitost flory a fauny, jako zajímavost uvedli Davis s Weilerovou (1992) objevení nových druhů rostlin, které se nacházejí pouze v Kakadu.

V rámci kulturního dědictví Kakadu je zde podle Davise a Weilerové (1992) nejdůležitějším faktorem zapojení domorodců do regionu. Podle Davise a Weilerové (1992) jsou domorodci jako původní obyvatelé oblasti Národního parku Kakadu nedílnou součástí v rámci udržování duchovního a osobního spojení. Ve své studii uvádějí Davis s Weilerovou (1992) fakta, že Aboriginci žili na území parku Kakadu po dobu nejméně 25 000 let. Rovněž odkazují na to, že území parku obsahuje archeologická a skalní umělecká místa, která poskytují návštěvníkům náhled na domorodou kulturu a změny v procesu životního prostředí, které prošly několika generacemi.

Domorodé dědictví je podle Davise a Weilera (1992) nedílnou součástí prostředí, což má za následek potřebu zapojení domorodců do rozhodování o obhospodařování půdy Kakadu a celého chodu i v rámci regulace návštěvníků a zachování minimálního únosného kvocientu kapacity. Davis s Weilerovou (1992) uvádějí střety rozdílných názorů na využívání pozemků mezi bílými Australany a Aboriginci, především po 80. letech 20. století. Australian Government (2016) uvádí ve své publikaci aktuální situaci o Národním parku Kakadu, kde podle dostupných

statistik uvádějí vlastnictví území parky, kdy přibližně polovina Kakadu připadá jako oficiální majetek Aborigincům, kteří přistoupili na pronajímání pozemků správě národního parku Kakadu. Zásadním aspektem pro zapsání Kakadu na seznam UNESCO bylo především bohaté kulturní i přírodní dědictví.

Obr. 5: Národní park Kakadu

Zdroj: Australian Government (2016)

V rámci aktuálního stavu působení Národního parku Kakadu popisuje Australian Government (2016) dostupné aktivity pro návštěvníky a přírodní i kulturní hodnoty, které Kakadu nabízí. Australian Government (2016) uvádí ve své publikaci seznam aktivit, které jsou v dnešní době k dispozici.

1) Bushwalking

Kakadu poskytuje podle Australian Government (2016) možnost návštěvníkům podnikat jednodenní procházky či noční procházky po pěších stezkách. Tato aktivita je jednou z hlavních turistických cílů v horní části parku.

2) Kempování

Návštěvníci Kakadu hledají různé možnosti kempování, od klidných odlehlých míst, kde jsou táborníci soběstační, až po přístupnější místa, kde je k dispozici potřebné zařízení pro přenocování.

3) Rybaření je hlavní rekreační aktivitou na horním konci severního území a Kakadu zahrnuje některé z hlavních oblastí rekreačního rybolovu. Největší rybolov v parku se provádí na lodi, i když příležitosti se loví také z břehů řek a potoků. Způsob chytání a vypouštění je podporován i Aboriginci.

4) 4WD prohlídka

Pro návštěvníky, kteří mají rádi prohlídky ne pěší formou, ale pomocí vozidla. Australian Government (2016) uvádí i přístupnost k Jim Jim Falls a Twin Falls, která jsou přístupná pouze pro 4WD a cestující si mohou poté užívat odlehlou oblast.

5) Plavání

Plavání je zde pro návštěvníky parku umožněno, ovšem správa parku Kakadu obeznámí nejdříve návštěvníky s aktuálními bezpečnostními pravidly.

6) Skalní umění

Mnoho návštěvníků si v parku prohlédnout skalní umění Aboriginců a přístup je poskytován třem uměleckým místům podle Australian Government (2016), a to: Burrungkuy (skála Nourlangie), Nanguluwurr (v oblasti Nourlangie) a Ubirr (v oblasti East Alligator River). Turistické stezky, promenády a interpretační materiály jsou poskytovány návštěvníkům za účelem poskytnutí nejlepšího zážitku, který ovšem je kontrolovatelný za účelem snížení dopadu na návštěvníky.

7) Kulturní zážitky

Mnoho lidí přichází do Kakadu za účelem získání nových informací o domorodé kultuře v podobě interakce s Aboriginci. Návštěvníci mohou být účastníci procházek a uskutečněných rozhovorů, kde je možnost i si vyslechnout příběhy o tradici a legendách a zároveň se dozvědět o zvycích domorodé kultury přímo v parku.

8) Pozorování divoké zvěře

Kakadu nabízí mnoho příležitostí vidět některé z nejznámějších australských druhů, stejně tak jako vysoký počet druhů ptactva. Správa parku Kakadu vyvinula aplikaci pod názvem Kakadu Birds, verzi pro iPhony, která pomáhá návštěvníkům identifikovat ptáky v parku.

9) Nové zážitky návštěvníků

Přístup k některým zážitkům je řízen i pomocí povolení a licencí. Po dobu trvání rozvoje nových pravidel na podporu nové a zároveň opakované návštěvnosti, principy a procesy sdílené vize budou užitečné jako podklady pro hodnocení a rozvíjení nových aktivit i v rámci podpory nových technologií, uvádí ve své publikaci Australian Government (2016).

5.2.2.2 Národní park Uluru – Kata Tjuta

Národní park Uluru – Kata Tjuta se nachází na Severním teritoriu Austrálie. Celý národní park zaujímá podle Hanela a Hanelové (2013:143) území o rozloze 1325 km², které je chráněno od roku 1958. Národní park Uluru – Kjata Tuta má na svém rozsáhlém území dvě dominanty, kterými jsou podle Hanela a Hanelové (2013:143) skalní skupina Kata Tjuta (nazýván rovněž i jako Olgas), dále monolit Uluru, který je podle nich i zároveň symbolem Austrálie. Uvádí, že se nachází 1430 km jižně od města Darwin, který se nachází na severu Austrálie.

Australian Government, Parks Australia (2021) uvádějí na svých oficiálních stránkách význam názvu „Kata Tjuta“ – vzhledem k tomu, že se jedná o skalní skupinu, „Kata Tjuta“ znamená „mnoho hlav“. Podle Australian Government, Parks Australia (2021) vzešel tento název z kmene Pitjantjatjara.

Obr. 6: Kata Tjuta

Zdroj: Australian Government: Parks Australia (2021)

Na základě svého výzkumu uvádějí Hanel s Hanelovou (2013:143) význam Uluru pro místní obyvatele. Ten má především kulturní a náboženský význam, jelikož podle domorodých legend Uluru stvořen dvěma mladými chlapci, kteří si po silné bouřce hráli s blátem, uvádějí Hanel s Hanelovou (2013:143). Rovněž zmiňují vlastnictví, které údajně patřilo místnímu národu Anangů (složený ze dvou kmenů: Pitjantjatjara a Yankuntjatjara). Hanel s Hanelovou (2013:143) definují Uluru podle místních legend jako křižovátku domorodých cest stvoření. Uvádějí, že australská vláda předala celé území zpět Anangům roku 1985 a byla rovněž zapsaná v Seznamu světového kulturního a přírodního dědictví UNESCO.

Dle historických podkladů jmenují Hanel s Hanelovou (2013:143) prvního Evropana, jenž spatřil Uluru, a to Ernesta Gilese v roce 1872. Ovšem podle jejich tvrzení na vrchol monolitu Uluru vystoupil Angličan William Gosse, který po roce Uluru pojmenoval na počest jihoaustralského politika sira Henryho Ayerse. Proto v dnešní době nese monolit druhé pojmenování „Ayers Rock“, uvádějí Hanel s Hanelovou (2013:143).

Geologické stáří monolitu se podle Hanela a Hanelové (2013: 143) odhaduje na 300 milionů let, jehož základní složkou jsou arkózy, které lze definovat jako hrubozrnné pískovce bohaté na živec (živce jsou skupinou horninotvorných minerálů ze sekce tektosilikátů, tvoří až 60% zemské kůry).

Obr. 7: Monolit Uluru

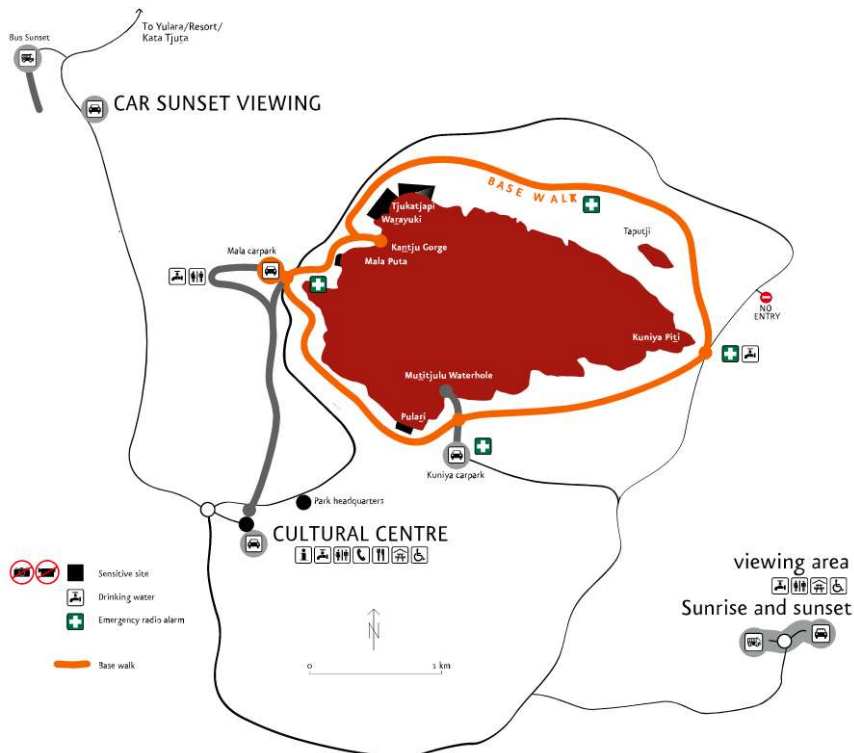

Zdroj: Australian Government: Parks Australia (2021)

Národní park Uluru je spravován podle Dowlinga (2018:40) jak Aboriginci, tak Australany, tedy nepůvodními obyvateli Austrálie. Dowling (2018:40) zařazuje Národní park Uluru – Kata Tjuta jako hlavním cílem cestovního ruchu v celé Austrálie. Dodává, že v parku vznikají problémy na základě ignorování domorodých zákonů a odpovědností, kdy chování návštěvníků se neslučuje s respektováním tradičních hodnot domorodého kmene Anangu. Dle historických podkladů Dowling (2018: 40) dodává, že výstup na Uluru bylo jakýmsi obřadem několika Australanů, a to po několik generací. Podle něj někteří z nich nosí trička s nápisem „zdolal jsem skálu“. Tato skutečnost je podle Dowlinga (2018:40) v rozporu s požadavky ze stran místních obyvatel z kmene Anangu. Uvádí, že v posledních letech vzrostl počet výzev k respektování místní komunity, jejichž požadavkem bylo nezdolávat Uluru. To se

podle Dowlinga (2018:40) setkala a alternativní variantou, kdy průvodci navrhli devíti kolimetrovou trasu pro návštěvníky, která vedla podél Uluru.

Obr. 8: Alternativní trasa po obvodu Uluru

Zdroj: Australian Government, Parks Australia (2021)

Tento krok se setkal s kladnými reakcemi ze stran Aboriginců a v roce 2017 bylo oznámeno správní radou Národního parku Uluru – Kata Tjuta, že zákaz výstupu na Uluru bude nabývat platnost v roce 2019.

5.2.3 Prezentace tradic, umění, dobrovolnické aktivity Aboriginců

Australské museum v Sydney má ve svých sbírkách významné a originální předměty jak domorodců Austrálie, tak ostrovanů Torresova průlivu, uvádí Australian Museum (2021). V rámci sbírek, které mají k dispozici, nabízejí návštěvníkům nahlédnout umělecká díla a další kulturní materiály, které jsou součástí Aboriginské komunity. Podle Australian Museum (2021) se muzeum aktivně podílí na udržování a budování vazeb s Aboriginci, z důvodu přiblížení dějin a jejich kultury novým generacím. Z toho důvodů má Australian Museum (2021) vlastní programy umožňující spojení návštěvníků s původními obyvateli a jejich

kulturním prostředím za účelem vzájemného porozumění. Australian Museum (2021) nevlastní stálou sbírku v rámci všech materiálů, spolupráce je prováděna s Aboriginci aktivně, a to v podobě zapůjčení materiálů jak nových, tak i jejich předků. Následně jsou exponáty navráceny domorodcům, kteří poskytnou muzeu další exponáty, které mohou vystavit.

Obr. 9: Vystavené exponáty původních obyvatel

Zdroj: Australian Museum (2021)

Dále Australian Museum (2021) se účastní společně s Aboriginci z řad dobrovolníků na projektech, které nemají vazby na kulturu, ale na ochraně životního prostředí. Názorným aktuálním příkladem, který Australian Museum (2021) má na svých oficiálních webových stránkách, je projekt nesoucí název „Ghost net art“, kde myšlenkou je upozornění na rybářské sítě ztracené v moři, které představují hrozbu pro mořský život a ptactvo. Sítě jsou podle Australian Museum (2021) nashromážděny a předány komunitám za účelem zpracování či kompletního zlikvidování. Aboriginci ve spolupráci s Australian Museum (2021) přeměňují tyto nasbírané sítě na umělecká díla, která zvyšují povědomí o ohrožování živočichů, kteří se do sítí zamotávají a následně umírají. Cílem Australian Museum (2021) ve spolupráci s Aboriginci je poukázat na společný problém v otázce ochraně životního prostředí, do které jsou místní komunity zapojeny.

Obr. 10: Dobrovolnictví ze strany Aboriginců

Zdroj: Australian Museum (2021)

Dalším muzeem, který poskytuje přehled o původních obyvatelích, historii Austrálie a aktuálním dění v oblasti životního prostředí, je Museum and Art Gallery of the Northern Territory (2021). MAGNT (2021) aktuálně nabízí expozice v rámci historie, a to v období mezi lety 1911 – 1921, kde jsou k dispozici fotografie z období 20. století. Dalším příkladem z řady expozic je výstava pod názve „Turtle Territory“, kde návštěvníci mohou vidět snímky či videa želv. Další aktuální expozicí je tzv. Cyclone Tracy, kde cílem je obeznámit návštěvníky o osudu původních obyvatel města Darwin a jejich vysídlení či genocidě. MAGNT (2021) se rovněž zúčastňuje aktivní spolupráce s Aboriginci, kteří jsou i v řadách zaměstnanců muzea. MAGNT (2021) se nenachází pouze ve městě Darwin, ale i ve městě Alice Springs.

5.2.4 Umění a kultura Aboriginců

5.2.4.1 Malby

Domorodé národy a ostrované Torresova průlivu žijí na australském kontinentu desítky tisíc let. Proto podle National Gallery of Australia (2020) jejich umění, tradice a zvyky patří mezi nejstarší a zároveň nejbohatší v historii lidstva. Podle NGA (2020) jsou jejich předměty, příběhy, malby obohaceny prostřednictvím rituálů, tance, zpěvu, malbami na tělech, rytin a skalních obrazů. Vztah Aboriginců k jejich kultuře je podle NGA (2020) neměnný a neoddělitelný od každodenního života.

Pro původní obyvatelé podle Aboriginal Art Gallery (2020) neexistoval psaný oficiální jazyk, proto v případě sdělování informací kulturních příběhů z generace na generaci, byly použity symboly. Podle AAG (2020) se domorodé umění zakládá na předávání příběhů za účelem šíření povědomí o znalostech o zemi, událostech a věcech domorodých obyvatel. Ovšem AAG (2020) zmiňuje odlišnost výkladu ikonografie v závislosti na jednotlivé a rozdílné kmeny. I když podle AAG (2020) byl okraj australskými domorodci používán jako barva na tělo, kůry či skály již po desítky tisíc let, první malby byly provedeny až ve 30. letech 20. století. Podle AAG (2020) byly provedeny barvami poblíž Alice Springs. Tyto malby údajně ilustrovaly pouštní krajiny a první výstavu uskutečnil roku 1937 nejslavnější malíř z prvních domorodých malířů Albert Namatjira, jehož výstava se konala ve městě Adelaide. Až do začátku 70. let umělci používali akvarely. Okrové a kůrové obrazy byly poté zpřístupněny veřejnosti v uměleckých a řemeslných centrech od roku 1948, uvádí AAG (2020). Obrazy byly podle AAG (2020) tradičně kresleny na skalní stěny, slavnostní předměty, na tělo a převážně i do hlíny nebo písku spolu se zpívanými písněmi či příběhy. Umělecká díla na plátně podle AAG (2020) byla zahájena Aboriginci teprve před 50. lety.

AAG (2020) uvádí příběh, kdy v roce 1971 pracoval učitel Geoffrey Bardon s domorodými dětmi v Papunya, které se nachází nedaleko Alice Springs. Podle AAG (2020) si učitel u dětí všiml, že mezitím co jim byl domorodci vyprávěn příběh, nakreslili do písku symboly. Děti byli vyzváni, aby malovali příběhy na plátno, čímž započal významný skok pro domorodé obyvatelé, a to i aby příběhy byly načrtnuty na fasády. AAG (2020) popisuje tuto událost jako nejzajímavější formu umění 20. století. Jako zajímavost AAG (2020) uvádí, že Aboriginský umělec nemůže malovat příběh, který mu prostřednictvím jeho pokrevní linie nepatří. Na tuto skutečnost se vztahují tzv. dědičná práva.

Obr. 11: Dreamtime

Zdroj: Artlandish Art Gallery (2018)

V rámci umění uvádí AAG (2020) další způsob kreslení, kterým je tzv. „dreamtime“ či „Jukurrpa“ (termín se liší podle místního jazyka), které spočívá v tom, že většina domorodých umělců kreslí aspekty a zjevy svého snění, které je zároveň uzpůsobeno na základě předků a vlastní identity.

5.2.4.2 Hudba

Stejně jako u snění a utváření představ, domorodá hudba podle Aboriginal Art and Culture (2021) rovněž spojuje vědomí s energií a přírodou. Umění Aboriginců lze definovat podle AAC (2021) jako získávání znalostí o přírodě a jejich snech, kdy příkladem v hudbě je nástroj didgeridoo. Jde podle AAC (2021) o dlouhou dřevěnou flétnu, který se zařazuje mezi nejstarší hudební nástroje na Zemi, který byl prvotně vyroben v Arnhémské Zemi v severní Austrálii. Podle dostupných informací AAC (2020) je pro domorodce rutinou a zároveň tradicí chodit do přírody a naslouchat zvuků zvířat, konkrétně mávání křídly, hlasy a dupání končetinami. Aboriginci rovněž podle AAC (2020) poslouchali i zvuky přírodních jevů, příkladem může být šumění stromů, síla větru, hromy, vrzající stromy a tok lokálních potoků. AAC (2020) popisuje, že esence všech přijímaných zvuků byly aplikovány v přehrávání hudby z nástroje didgeridoo, a to s největším důrazem na detaily. Pro

domorodce je základním aspektem pro vnímání přírody rozsáhlá empatie, která následně vede k imitativnímu vyjádření v podobě hudby. Podle AAC (2021) nenese tento hudební nástroj stejné jméno u všech domorodých kmenů. Např. v Národním parku Kakadu se jejich hudební nástroj nazývá garnbak, v Arnhémské Zemi se nazývá Yiraka (trache či i windpipe).

5.2.4.3 Legendy původních obyvatel

„1) Kata Tjuta

Největší monolit je domovem hada Wanambi, dlouhých zubů a husté hřívy a bradky, v období sucha přebývá u pramene s jezírkem v údolí, kde jeho dech vytváří stálý vítr. Jiné oblé skály jsou obři Pungalunga,, jenž pojídaly domorodce. Jeden Pungalunga byl zabit dvěma lovci poté, co sežral jejich ženy. Jeden z lovců odlákal jeho pozornost, zatímco druhý se k němu ze zadu přiblížil a proklál Pungalungu oštěpem. Obr Pungalunga skončil v jeskyni Kuniula poblíž pramenů Mulára. Další monolity jsou tábořiště kolizích mužů a myších žen. Pilíř na východní straně je klokaní muž Malu umírající v objetí své sestry ještěrčí ženy Mulumary. Kata Tjuta znamená místo mnoha oblých skal.“ (Novotný, 2000:6)

Novotný (2000:4) uvádí, že podle Aboriginců byl svět na počátku jen pustou a opuštěnou krajinou, kde neexistoval ani život, ani smrt. Aboriginci se podle Novotného (2000:4) domnívali, že Slunce, Měsíc i hvězdy spaly pod zemí, kde odpočívali všichni věční předkové, až se nakonec probrali ze svého spánku a prodrali se na povrch Země. Novotný (2000:4) popisuje podobiznu bytostí, a to zpočátku zvířat, např. klokani, pštrosi či ještěrky. Popisuje, že Aboriginci věřili, že bytosti v podobě zvířat měli lidskou a naopak lidská podoba nesla i rostlinnou podobu. Stvoření, která vzešla z pod povrchu země, se Ungambikula. Ti se podle Novotného (2000:4) procházeli po širém a prázdném světě, kde následně našli z poloviny kompletní lidské bytosti. Tato stvoření byla podle legendy původních obyvatel stvořena z rostlin a zvířat, ovšem jednalo se pouze o hromádky, které se nacházely nedaleko vodních zdrojů, uvádí Novotný (2000:4). Podstatou tohoto popisu této legendy je to, že lidé byli pouze neforemní a nehotoví. Novotný (2000:4) uvádí, že Ungambikula těmto nehotovým lidem velkými noži vyřezali hlavy, těla, končetiny, obličej, a další detaily končetin. Následně byly lidské bytosti dokončeny,

uvádí Novotný (2000:4). Legenda rovněž podle Novotného (2000:4) popisuje, že cesty všech našich předků po zemi jsou posvátné. Kamkoli údajně přišli, zanechali po sobě stopy jejich přítomnosti, a to v podobě skla, pramenů či stromů.

5.2.5 Zaměstnání původních obyvatel v sektoru cestovního ruchu

Podle Australian Government: Australian Institute of Health and Welfare (2019), (dále AIHW), zastává názor, že pracovní místa jsou klíčem ke zlepšení pracovních příležitostí pro všechny obyvatele Austrálie. AIHW (2019) má za cíl zvyšování zaměstnanosti mezi původními obyvateli Austrálie a ostrovany Torresova průlivu. Na základě dostupných statistik AIHW (2019) mají domorodí Australané v průměru nižší úroveň zaměstnanosti, než nepůvodní obyvatelé Austrálie. Podle AIHW (2019) bylo zmenšení rozdílu v zaměstnanosti mezi Aboriginci a nepůvodními obyvateli cílem ze strany rady australských vlád (Council of Australian Governments (COAG)). Návrhy a cíle rady spočívali v roce 2018 především v hospodářský růst zaměřující se na účast pracovních sil a zapojení mladých domorodých obyvatel do zaměstnání a vzdělávání.

Australian Government (2021) odkazuje na webových stránkách v rámci poskytování pracovních příležitostí na Indigenous Land and Sea Corporation. Australian Government (2021) představuje ILSC jako statutární orgán australského společenství a národními povinnostmi, kde jejich posláním je pomáhat původním obyvatelům v environmentálních, ekonomických, kulturních a sociálních zásad. V odkazu na webových stránkách Australian Government (2021) je možné nahlédnout na webové stránky ILSC (2019), kde je označena jedna z dceřiných společností ILSC, a to společnosti Voyages Indigenous Tourism Australia, která pomáhá s rozvojem domorodého cestovního ruchu po celé Austrálii. Společnost Voyages se podle ILSC (2019) zaměřuje ve svých dostupných projektech na nábor, školení a zaměstnávání Aboriginců. Dle aktuálních nabídek nabízí společnost Voyages dva projekty, a to v Ayers Rock Resort a Mossman Gorge Centre v Queenslandu. Podle ILSC (2019) spolupracuje společnost Voyages s National Indigenous Training Academy v Yaluře, která se nachází na severním území.

Podle ILSC (2019) je cílem NITA pomáhat domorodým Australanům v dosažení celostátně uznávané kvalifikace v pohostinství a cestovním ruchu, kde kvalifikaci zaručuje úspěšné absolvování jejich školení. Ayers Rock Resot a Mossman Gorge Center nabízejí podle ILSC (2019) akreditované vzdělávací programy pro domorodé obyvatele, kteří mají následně v úmyslu vstoupit pracovně do sektoru cestovního ruchu.

5.4.6.1 Ayers Rock Resort

Ayers Rock je podle ILSC (2019) známou společností v oblasti cestovního ruchu a pohostinství, kde jsou zájemcům z řad Aboriginců nabízeny příležitosti v oblasti zaměstnání, obchodu a školení. ILSC (2019) uvádí nabídky Ayers Rock Resort, mezi které patří možnost výběru ubytování z pěti dostupných hotelů, nákupy v prodejnách, navštívení galerií a dalších dostupných služeb.

Obr. 12: Ayers Rock Resort

Zdroj: ILSC (2019)

Podle ILSC (2019) vzrostla zaměstnanost domorodých obyvatel, a to od dob odkoupení rezortu. Aktuálně zde pracuje 250 domorodých obyvatel. Atraktivitou je podle ILSC (2019) kavárna Kulata Academy na náměstí. Tuto kavárnu provozují praktikanti z National Indigenous Training Academy. Středisko Ayers Rock podle ILSC (2019) spolupracuje s místními komunitami a vítá mladé studenti ze středních škol a mládež z okolních komunit, aby si vyzkoušeli pracovní možnosti v sektoru cestovního ruchu z první ruky. Zainteresovaní studenti po uplynutí jednoho roku navštěvují formálnější pracovní stáže s cílem vykonávání svého zaměstnání v cestovním ruchu.

Podle ILSC (2019) je Ayers Rock Resort cílem je přiblížení domorodé kultury návštěvníků a zároveň poskytnout pracovními příležitostmi Aborigincům vyšší životní úroveň.

5.4.6.2 Mossman Gorge Centre

Mossman Gorge Center je moderní ekoturistické kulturní centrum, který byl založen společností ILSC ve spolupráci s domorodci Mossman Gorge a Kuku Yalanji Elders, aby tím tak vytvořili výhody v oblasti ekonomiky, sociálních aspektů, kultury a hospodářství. Podle ILSC (2019) jde o úspěšný projekt s více jako 240 000 návštěvníky od otevření. ILSC (2019) zaznamenalo úspěch, kde návštěvníci se dozvídají během procházek s Aboriginci, jak komunita po generace žila v deštném pralese. Středisko má podle ILSC (2019) stálou míru zaměstnanosti ve výši 90%.

Obr. 13: Mossman Gorge Center

Zdroj: ILSC (2019)

Zaměstnaní domorodci se skládají podle ILSC (2019) ze studentů, kteří absolvovali studium na kuchařských učilištích, či staršími zaměstnanci, kteří absolvovali vzdělávací program u společnosti Voyages v oblasti pohostinství, uvádí ILSC (2019).

5.3 Výsledky výzkumu

Z hlediska kulturního dědictví se v Austrálii nacházejí dva významné národní parky, které se nachází na seznamu světového a kulturního dědictví UNESCO, konkrétně Národní park Kakadu (viz kapitola 5.4.3.1), kde Davis s Weilerovou (1992) uvádějí vlastnictví, konkrétně australské vládní instituce ANPWS. V minulosti bylo na základě studie Davise a Weilera (1992) zaznamenán radikální

nárůst návštěvníků národního parku, konkrétně v mezi lety 1980 až 1990, kde oba autoři poukazují na nutnost zavedení regulace přílivu návštěvníků za účelem zachování původního prostředí. Důležitým krokem byl podle nich aplikování efektivního destinačního managementu, který by zároveň spojil požadavků původních obyvatel a návštěvníků. Davis s Weilerovou (1992) popisují rozvoj trendů v sektoru cestovního ruchu, kde ovšem na základě sekundárního výzkumu lze konstatovat, že příliv návštěvníků byl dodnes upraven na základě požadavků, který vzešel ze strany původních obyvatel. Regulace se týkají především možností vstupů na odlehlá místa, sestavených aktivit pro návštěvníky, kde smyslem je zapojení poznávání jak přírodních jevů, tak i kulturních. Australian Government (2016) uvádí aktuální nabídky služeb, které návštěvníci mohou využít.

Hanel s Hanelovou (2013: 143) popisují Národní park Uluru – Kata Tjuta (viz kapitola 5.4.3.2) jako národní symbol Austrálie, který je pro místní národ Anangu důležitou součástí jejich kultury a náboženství, na který se vážou legendy a mýty, konkrétně na monolit Uluru a skalní skupinu Kata Tjuta. Dowling (2018:40) zmiňuje vzniklé problémy v návaznosti na ignorování místních zákonů, kdy se chování účastníků neslučuje s respektováním tradičních hodnot domorodého kmene Anangu.

V rámci sekundárního výzkumu byla zjištěna data, kde byla aplikována opatření v návaznosti na požadavky rodu Anangu, konkrétním příkladem je monolit Uluru, kdy Aboriginci požadovali zákaz vstupu na monolit vzhledem k posvátným vztahů ze stran domorodých obyvatel. Na základě dostupných dat Dowlinga (2018:40) jsou v práci vložena aplikovaná alternativní opatření, která jsou v platnosti od roku 2019. Konkrétním příkladem je zákaz vstupu na Uluru, čímž bylo rozhodnutím správy národních parků docíleno přijetí požadavků, která Aboriginci požadovaly. Na základě vzájemné konzultace bylo ovšem docíleno alternativního řešení v podobě otevření stezky, která vede po obvodu monolitu. Objasněn je na základě studie Dowlinga (2018:40) a dostupných dat z ILSC (2019) aktuální chod národního parku, a to konkrétně, že pro návštěvníky je nabízená možnost setkat se s domorodými obyvateli, kde dojde následně k interakci kulturních hodnot v podobě osobního setkání s Aboriginci, kde smyslem je zapojení domorodých obyvatel do sektoru cestovního ruchu.

Prezentace tradic a umění je nedílnou součástí vzájemného sblížení mezi Aboriginci a nepůvodními obyvateli Austrálie. Australian Museum (2021) se podílí na spolupráci mezi domorodými kmeny v podobě pravidelného zapůjčování předmětů, které jsou významné již po nespočet generací domorodých obyvatel. Vzájemná spolupráce a dodávání nových předmětů ze stran Aboriginců je podle zjištěných dat navázáno na spolupráci a dobrovolnické činnosti pro Australian Museum (2021), viz kapitola 5.4.4. Pro návštěvníky jsou v muzeu k dispozici exponáty a široká škála obměňujících se výstav, která spočívají v obeznámení návštěvníků kulturou a jejich identitou. Na základě kultury jsou bližší informace uvedeny v kapitole 5.4.5, kde na základě sekundárního výzkumu byl použit sběr dat z oficiálních webových stránek australské instituce NGA (2020), kde v podkapitolách 5.4.5.1, 5.4.5.2, 5.4.5.3 podrobně uvedeny legendy, mýty a výtvarná umění Aboriginců, kde informace byly čerpány z AAC (2021) a ze strany Novotného (2000:4).

V kapitole 5.4.6 byl výzkum zaměřen na to, jaké možnosti mohou Aboriginci čerpat v rámci zaměstnání v oblasti cestovního ruchu. Podklady, které byly použity Australian Government: Australian Institute of Health and Welfare (2019), kde na jejich webových stránkách je zveřejněný odkaz na Indigenous Land and Sea Corporation, ve zkratce ILSC (2019). Na základě sekundárního výzkumu byly dohledané informace o společnosti Voayges Indigenous Tourism Australia, která je dceřinou společností ILSC (2019). Dle zjištěných informací má tato společnost pomáhat s rozvojem domorodého cestovního ruchu po celém území Austrálie. Smyslem této společnosti je podle dostupných informací, poskytnout Aborigincům školení a zaměstnání a účastnit se dostupných projektu za účelem získání vzdělání a zkušeností.

V podkapitolách 5.4.6.1 a 5.4.6.2 jsou uvedena centra, kde ve spolupráci s ILSC (2019) jsou Aborigincům nabízeny pracovní příležitosti v oblasti pohostinství a cestovního ruchu, kde prvně je zmíněný „Ayers Rock Resort“, kde návštěvníci mohou čerpat místní služby a zároveň se setkat s Aboriginci a dozvědět se o nich podrobnější informace z oblasti kultury a náboženství. Zaměstnanost v resortu

vzrostla a dle posledních aktualizovaných dat zde pracuje 250 domorodých obyvatel.

Druhým místem je ekoturistické kulturní centrum „Mossman Gorge Center“, které bylo založeno ze strany ILSC (2019) ve spolupráci s domorodci. Projekt dle ILSC (2019) navštívilo od dob otevření centra 240 000 návštěvníků, kterým se nabízí výklad ze strany Aboriginců během procházek deštným pralesem. Výklad se zaměřuje na způsob žití v pralese a dalších způsobů žití, které jsou s jejich identitou spojeny.

Dle dostupných dat byl zpracován přehled o zaměstnanosti Aboriginců, který zde dosahuje 90 %, značná část z nich jsou studenti, kteří zde vykonávají svou praxi za účelem vzdělání či starší Aboriginci, kteří předávají své zkušenosti návštěvníků po dobu jejich pobytu.

V rámci kvalitativního výzkumu byly realizovány rozhovory s dvěma informátory, kteří alespoň déle jak jeden rok žili v Austrálii a přišli do styku s Aboriginci (viz kapitola 5.4.7).

Informátoři popsali své zážitky a dojmy z navštíveného národního parku, kde se s Aboriginci setkali. Lze konstatovat účinné aplikování interakce mezi dvěma rozdílnými kulturami, na základě které lze docílit snížení předsudků a vyššího zapojení do společnosti v případě zájmu ze strany domorodých obyvatel. Lze rovněž stanovit stále narůstající zájem o přírodní památky, a to jak na základě aktuálních trendů, či za účelem poznávání a docílení pochopení. Jak popsali informátoři v rozhovoru, zájem o sblížení není vždy oboustranný.

Strukturované rozhovory s informátory vnesly do výzkumu i osobní zkušenost, kdy objektivní zmíněná fakta byla prohloubena i ze subjektivního pohledu na interakci mezi dvěma národy. Oba informátoři navštívili Národní park Uluru – Kata Tjuta již několikrát. Jeden z informátorů popisuje v průběhu rozhovoru první osobní setkání s Aboriginci, a to i ve městě Sydney, kde Aboriginci předváděli svou kulturu v podobě pouličního umění. První informátor se poté setkal s Aboriginci na jejich území, a to v nedaleké vesnici od monolitu Uluru. Zaznamenat lze podle jeho slov vřelost a vstřícnost na bázi projeveného zájmu o jejich kulturu, která je významnou součástí jejich života. Dle zkušenosti prvního informátora je podstatným rozdílem mezi Aboriginci, kteří jsou ve styku s civilizací a kteří ne. Tento

názor měl i druhý informátor, který popisoval svoje setkání s Aboriginci v Národním parku Uluru – Kata Tjuta za velmi silný a ojedinělý. Interakce mezi Aboriginci a nepůvodními Australany popisuje druhý informátor jako velmi delikátní, a to především ve snaze přizpůsobit cestovní ruch s respektováním tradic a kultury Aboriginců. Jako příklad zmiňuje informátor uzavření monolitu Uluru na základě požadavků komunity Mutitjulu, kteří považují monolit za posvátný. Rovněž zmiňuje i nepochopení ze strany Aboriginců na tendenci návštěvníků ve zdolávání monolitu, ale i jiných přírodních památek, které se v Austrálii nachází. Na základě těchto požadavků přijala správa národního parku opatření v podobě alternativy, kdy byl zpřístupněn pěší okruh kolem monolitu, a to za doprovodu Aboriginců. Druhý informátor rovněž popisuje obeznámení se s tzv. sněním, které popisuje na základě výkladu ze strany Aboriginců jako výklad o vzniku lidské bytosti, kdy výklad nese především prvky lidské fantazie.

6 Závěry a doporučení

6.1 Doporučení

Na základě výsledků výzkumu byly zformulovány následující doporučení pro subjekty cestovního ruchu, zejména správy národních parků:

- 1)** Zapojení destinačního managementu do včasného aplikování požadavků ze stran původních obyvatel, kde smyslem je udržet kladnou spolupráci.
- 2)** Obeznámení požadavků cestujícím cestovních kancelářích za účelem eliminování nedodržení požadavků, který národní parky požadují.
- 3)** Otevření národních parků i pro jednodenní vstupy za účelem seznámení kultury domorodých obyvatel s žáky nižších ročníků základních škol.
- 4)** V rámci malých skupin zájemců umožnit zájemcům návštěvu s domorodými obyvateli v jejich vesnicích a nahlédnout tak tím do jejich každodenního života. Pro nenarušování jejich soukromí, lze doporučit předem domluvené prohlídky, které by se uskutečňovali např. jednou za měsíc či dva měsíce.

Tuto bakalářskou práci je možné do budoucna použít jako podklad v rámci sekundárního výzkumu, a to na téma Austrálie a její původní obyvatelé, kde se výzkum bude zabývat aktuálním stavem a předpoklady místního cestovního ruchu, kulturou Aboriginců a jejich přírodních památek, které jsou součástí jejich původního teritoria.

6.2 Závěr

Cílem bakalářské bylo zjistit, jaká je role původních obyvatel v oblasti cestovního ruchu a jakou má tento jev vliv na život Aboriginců.

Na základě stanovených výzkumných otázek se podařilo pomocí výzkumu tyto otázky zodpovědět.

Výhody mohou v oblasti cestovního ruchu Aboriginci čerpat z projektů australských institucí, které původním obyvatelům nabízejí možnosti dosažení vzdělání a zaměstnání. V rámci cestovního ruchu je důležitou součástí prezentování domorodé kultury, o kterou návštěvníci Austrálie jeví zájem.

Aboriginci jsou zaměstnaní především v sektoru pohostinství, a to v oblastech, která jim z hlediska dějin náleží a ke kterým mají jak historické, tak i náboženské vazby. Dále mohou původní obyvatelé vykonávat řemeslné práce, kterým pro muzea mohou dodávat předměty využívané za účelem výstav a expozic. V rámci zaměstnání mohou vykonávat v deštných pralesech pod vedením organizace průvodce, kde hlavním úkolem je obeznámit návštěvníky s místním způsobem života a kulturou.

Vykonávané aktivity se povětšinou slučují s jejich identitou, např. pokud vykonávají práce průvodce v místech jejich domova. V případě pohostinství nelze konstatovat slčitelnost s jejich identitou, ovšem je zde možnost zapojení domorodé kuchyně pro případné zájemce a návštěvníky národních parků.

V průběhu zpracovávání bakalářské práce bylo dosaženo výzkumu v oblasti cestovního ruchu, na základě kterých bylo možné zodpovědět výzkumné otázky.

Z celé práce vyplývá skutečnost, že autenticita domorodých národů, přírodní a kulturní dědictví, jsou nedílnou součástí cestovního ruchu v určitých územích Austrálie.

Cestovní ruch čerpá veškeré výhody z těchto dědictví za účelem ekonomického a sociálního růstu. Výhodou je zájem o podílení se o vlastní kulturu ze strany domorodých národů, na základě které je zapotřebí respektovat předem stanovené požadavky a nevyužívat Aborigince jako pouhou atrakci za účelem zisku. Je zapotřebí zachovávat přírodní rezervace a zvyšovat efektivně pomocí destinačního managementu zájem o příjezdový cestovní ruch. Na základě zjištěných dat, ze kterých byly čerpány informace, lze konstatovat, že masový cestovní ruch byl v období osmdesátých a devadesátých let efektivně pozastaven, čímž došlo k udržitelnému cestovnímu ruchu a zachování téměř nedotčené přírodní krajiny.

Hrozbou pro místní domorodé kmeny a přírodní rezervací je komercializace a zvyšování trendu v cestování do původně odlehlých míst, ovšem při aplikování efektivního strategického řízení ze strany managementu, lze této hrozbě zabránit. Tento trend byl zaznamenán především v období druhé poloviny 20. století. Dnes je možné v rámci přílivu návštěvníků do odlehlejších oblastí zaznamenat vyšší míru respektování lokálních restrikcí či doporučení. V dnešní době tomuto velice napomáhá informovanost a neomezená dostupnost k informacím, kdy návštěvníci před svou cestou mají možnost obeznámit se s místními požadavky, základními informacemi o kultuře chodu jednotlivých národních parků.

Nejdůležitějším aspektem pro zachování autenticity místa je regulace počtu návštěvníků rezervací, národních parků či dalších odlehlých oblastí, kde je vyšší pravděpodobnost při zamítnutí jakýchkoli opatření riziko ztráty kulturního a přírodního dědictví.

7 Seznam zdrojů

Australian Government: Australian Institute of Health and Welfare, *Indigenous employment*. 2019. Dostupné z: <https://www.aihw.gov.au/reports/australias-welfare/indigenous-employment>

Australian Government: Indigenous Land and Sea Corporation. *Tourism business*. 2019. Dostupné z: <https://www.ilsc.gov.au/indigenous-land-and-sea-corporation-ilsc/what-we-do/tourism-business/>

Australian Government: *Our Country*. Austrálie 2021. Dostupné z: <https://info.australia.gov.au/about-australia/our-country>

Australian Government, *Parks Australia*. 2021. Dostupné z: <https://parksaustralia.gov.au/>

Australian Museum. *What's On*. 2021. Dostupné z: <https://australian.museum/visit/whats-on/>

Aboriginal Art Gallery. *The Story of Aboriginal Art*. 2020. Dostupné z: <https://www.aboriginal-art-australia.com/aboriginal-art-library/the-story-of-aboriginal-art/>

Aboriginal Art and Culture. *Introduction to traditional Aboriginal Music*. 2021. <https://www.aboriginalart.com.au/didgeridoo/>

BLAINEY, Geoffrey: *Dějiny Austrálie*, Praha 1999, ISBN 978-80-7106-334-6

BLAKEMORE, Erik. *Aboriginal Australians*, *National Geographic* 2019. Dostupné z: <https://www.nationalgeographic.com/culture/article/aboriginal-australians>

BERNDT, Rolland and Helen. *The World of the first Australians*, Canberra 1988, ISBN 978-0855751845 (549-546)

BUTLER, Richard. *Social Implications of Tourist Development*. *Annals of tourism research*. 1974 (100:111)

COHEN, Edward. *The Sociology of Tourism: Approaches, Issues and Findings*. *Annals of tourism research*, 1984 (373-372)

DAVIS Derrin, WEILER Betty. *Kakadu National Park – conflicts in a world heritage area*. 1992. (313-320)

DIAMOND, Jared. *Třetí šimpanz: vzestup a pád lidského rodu*, Praha 2004, ISBN 80-7185-533-2

ERIKSEN, Thomas Hylland. *Etnicita a nacionalismus*, Praha 2012, ISBN 978-80-7419-053-7

FIRTH, S. *Australia in International Politics: An introduction to Australian foreign policy*. Allen & Unwin Academic, 2005, ISBN 978-1741143461 (31-32)

GOUERRAOUI Zohra, TROADEC Bertrand. *Psychologie interculturelle*, Francie 2000, ISBN 978-2200250942 (72-73)

HANEL, Lubomír, HANELOVÁ Jana. *Národní park Uluru – Kata Tjuta, Živa* 2013, (142)

KARJALAINEN, Helena. *Cultural identity and its impact on today's multicultural organizations*. Francie 2020, (249 – 262)

LAVALÉE, M, KREWER, B. *Le concept de culture comme ancrage d'identité*, Francie 1997, (34-50)

Museum and Art Gallery: Northern Territory. *What's On in Darwin*. 2021. Dostupné z: <https://www.magnt.net.au/whatson>

NOVOTNÝ, Stanislav. *Mýty a pohádky původních obyvatel Austrálie*. Praha 2000. ISBN 80-7207-352-4

PŮTOVÁ, Barbora. *Antropologie turismu*, Praha 2019, ISBN 978-80-246-4357-1

ŘIHÁČEK, T., ČERMÁK, I., HYTYCH, R. et. al. *Kvalitativní analýza textů: čtyři přístupy*. Brno (2013.): Masarykova univerzita, ISBN 978-80-210-6382-2

SOUKUP, Martin. *Základy kulturní antropologie*, Praha 2009, ISBN 978-80-87207-03-1

WELCH, David. *Aboriginal culture*, 2017. Dostupné z: <https://www.aboriginalculture.com.au/about.html>

YOUNG, George. *Tourism: Blessing or Blight*. *Annals of tourism research*, 1993, (34-36)

8 Přílohy

Příloha 1: Rozhovory s informátory

Rozhovor č. 1

Proč ses rozhodl trávit svůj život v Austrálii? Co tě k tomu vedlo a kdy ses rozhodl se přestěhovat z České republiky?

Tak rozhodně jsem měl vždy kladný vztah k přírodě a k poznávání nových lidí či míst. Pro mě bylo jednodušší se do Austrálie přestěhovat sám, jelikož zde mám rodinu z matčiny strany a již jako dítě jsme do Sydney cestovali alespoň jednou za dva roky. Tím, jak jsem byl již zvyklý a přišel jsem do styku s mentalitou lidí, kulturou, mě přimělo poznávat nová místa po světě. Vzhledem k tomu, že jsem úspěšně ukončil střední školu, jsem měl najednou otevřené dveře pro rozhodnutí, zda budu studovat, zda si rovnou zde v ČR najdu práci, či zda nemám zkusit procestovat a poznávat svět. Samozřejmě poslední možnost, kterou jsem vyjmenoval, byla pro mě velice lákavá a utvrdilo mě přesvědčení o tom, že čím víc budu starší, tím těžší jednou pro mě může být zvednout kotvy a zkusit si prožít život třeba právě jako teď na jiném kontinentu. Našel jsem si zde i práci, bydlím zde s přítelkyní a poznávání přírodních krás Austrálie pro mě stále nekončí.

Jak bys popsal australskou mentalitu oproti té české?

Už jen na základě prvního dojmu si lze povšimnout, že si lidé v Austrálii tolik nestěžují, berou situaci takovou jaká je a vidí v každé věci alespoň něco pozitivního. Postupem času mohu ale konkrétněji popsat Australany tak, že některé životní situace, které nejsou zrovna příjemné, berou spíše jako výzvu. Nelze konstatovat, že by byli ublížení a neustále si stěžovali, spíše berou tu situaci tak, že buď s ní nejde vůbec nic dělat a zbytečné starosti akorát přidělávají vrásky, nebo nahlíží na životní situace tak, že vidí ve všem alespoň jedno proveditelné řešení. Samozřejmě výjimky se najdou, ovšem většina funguje na více pozitivně naladěné vlně.

Kde jsi poprvé přišel do kontaktu s Aboriginci?

I když se to nezdá být pravděpodobné, tak poprvé jsem se se skupinkou Aboriginců setkal zde v Sydney, kde po celou dobu žiju. Podobně se ve městech např. Itálie prezentují Indiáni, kteří hrají na hudební nástroje a pokud má člověk zájem, zakoupí si jejich hudbu v podobě CD. Takto to na mě působilo, jelikož hráli na jejich typický

hudební nástroj didgeridoo a lidé se scházeli kolem nich a poslouchali. Pověštinou než lidé odešli, dali Aborigincům alespoň malý finanční příspěvek. Člověk s nimi může přijít do kontaktu i ve velkých městech, např. i ve městě Darwin, kde jejich cílem je v podobě skupinky lidí bavit kolemjdoucí a v případě požádání o vyfotografování se s nimi, nemají s tím jakýkoli problém.

Setkal jsi se s Aboriginci i někde na jejich území?

S Aboriginci jsem se později setkal ve vnitrozemí, bylo to asi půl roku poté, co jsem se s Aboriginci setkal poprvé a měl jsem povědomí o tom, jaká je jejich historie a kultura. Setkal jsem se s nimi poblíž monolitu Uluru, ke kterému jsem se vydal a poté i několikrát v dalších letech se svou přítelkyní.

Jak na tebe působili?

Působili na mě vřele, myslím si, že nemají problém s návštěvníky, jelikož když už mají zájem se tam jít podívat, obeznámí se s jejich kulturou a historií už jen na základě zájmu návštěvy parku.

Rozhovor č. 2

Kolikrát jsi navštívil Austrálii za celý život?

Dohromady jsem Austrálii navštívil třikrát, ovšem v rámci dovolené, ale pracovní. Po střední škole jsem neměl už zájem pokračovat ve studiu na vysoké škole, chtěl jsem pracovat a získat zkušenosti v zahraničí, a to na základě zlepšení si angličtiny. Vzhledem k tomu, že mě vždy Austrálie připadala zajímavá, chtěl jsem v ní i nějakou dobu pobýt, a to ne jenom jako turista. Když jsem tam dorazil, našel jsem si většinou práci v hotelích, kde komunikace se hosty je pro zlepšování angličtiny ideální. Zaměstnaný jsem byl po dobu jednoho roku, mé další dvě návštěvy byly za účelem setkání se s kamarády, se kterými jsem se tam mezitím seznámil.

Za tu dobu co jsi pobýval v Austrálii, měl jsi možnost se dozvědět o původních obyvatelích?

Ano, navštívil jsem Národní park Kakadu a Uluru – Kata Tjuta a zážitek byl silný. Sice je zakázané na Uluru vylézt, ale ten pohled na něj je nádherný, obzvláště během západu slunce. Ovšem zákaz vstupu, o který Aboriginci žádali, chápu. Na základě historie Austrálie a zachování se k původním obyvatelům, bych více respektoval

jejich požadavky, obzvlášť když Uluru je v jejich kultuře a víře významnou součástí. Když už jsem byl s přáteli v Národním parku Uluru – Kata Tjuta, měl jsem možnost setkat se s původními obyvateli Mutitjulu komunity. Lidé na mě působili velmi vřele a atmosféra je příjemná, jelikož návštěvníci, když už tam jsou, jdou tam za účelem poznání, což pro původní obyvatele je rozhodně kladným aspektem.

Co tě v rámci jejich kultury zaujalo?

Rozhodně mě zaujal jejich Dreaming, který nemá se sněním doslova nic moc společného, jde spíše o vytváření bohatého kulturního dědictví předávané svým potomků. Smyslem je výklad vzniku lidské bytosti. Označil bych to jako střet víry, fantazie a legendy.

Kdy je pohled na Uluru nejzajímavější?

Rozhodně je nejlepší Uluru navštívit brzo ráno, nebo až při západu slunce, kdy je nejzajímavější sledovat měnící se barvy monolitu. Jakmile slunce zapadne, má monolit pronikavou červenou barvu, která se následně promění v oranžovou a následně v zlatou.

Jak probíhala procházka kolem Uluru?

Vyrazili jsme s přáteli po tzv. Mala Walk, což je stezka kolem Uluru, tedy procházka na hodinu a půl. Zde jsme se dozvěděli více o Tjukurpa, což jsou informace o místních právech, zvyků a náboženství. Zároveň jsem se dozvěděl, že původní obyvatelé Mala uctívali posvátné zvíře mala, což byl kříženec mezi klokanem a zajícem. Zajímavé byly pro mě skalní malby, a to v rokli Kantju. Naštěstí jsme vyrazili brzy, jelikož bývá zvykem. Že kvůli vysokým teplotám stezky kolem Uluru uzavřou. Zároveň se i často upozorňuje dodržovat pitný režim.

Jaké jsi měl zkušenosti v rámci ubytování?

Je zde nabídka všeho druhu na základě cen. Je možné se ubytovat v moderním hotelu Sails in the Desert, já se ale s přáteli ubytoval v Emu Walk Apartments, což jsou v nabídce zlatá střední třída. V celém národním parku je zakázáno stanovat, v případě, že někdo kempuje za hranicemi NP, hrozí vysoká pokuta. Jde především o bezpečnost, ale samozřejmě i o finanční příjem.

Jak to je se vstupem do NP?

Byli jsme tam po dobu tří dnů a vstupenka za osobu byla ve výši 25 AUD. Park ani nenabízí jednodenní či dvoudenní vstupenky. Pokud se od mé poslední návštěvy nic nezměnilo.

Zadání bakalářské práce

Autor: Julie Kirovová
Studium: I1800303
Studijní program: B6208 Ekonomika a management
Studijní obor: Management cestovního ruchu
Název bakalářské práce: **Role původních obyvatel v cestovním ruchu**
Název bakalářské práce AJ: The role of indigenous peoples in tourism

Cíl, metody, literatura, předpoklady:

Práce by se měla zabývat významem znalostí, dovedností a tradičního životního stylu původních komunit pro cestovní ruch krajinně cenných destinací cestovního ruchu. Důraz je třeba klást na analýzu míry a formy využívání či alespoň respektování tohoto po generace předávaného nehmotného dědictví a kolektivní paměti v managementu těchto destinací.

Osnova práce:

1. Úvod
2. Cíle a metodika bakalářské práce
3. Teoretická východiska
 - 3.1 Antropologie v cestovním ruchu
 - 3.2 Analýza cestovního ruchu původních obyvatel
4. Případová studie Austrálie
 - 4.1 Charakteristika území
 - 4.2 Analýza role původních obyvatel
5. Shrnutí výsledků
6. Závěry a doporučení
7. Zdroje
8. Přílohy

Corbin, J. and Strauss, A. 2015?Basics of Qualitative Research. Techniques and Procedures for Developing Grounded Theory,? Fourth Edition, 456 pp., KUNNIE, J. E. and GODUGA, N. I. Indigenous Peoples? Wisdom and Power. Affirming Our Knowledge Through Narratives. Ashgate, 282 pp, 2006. MacCannell, D. 1984. Reconstructed ethnicity: tourism and cultural identity in third world communities. *Annals of Tourism Research*. 11: 375-391 McKean, P. 1973. Cultural Involution: Tourists, Balinese, and the Process of Modernization in Anthropological Perspective, Ph.D. thesis, Brown University Moscardo, G. and P. Pearce 1999. Understanding ethnic tourists. *Annals of Tourism Research*. 26(2): 416-34 NASH, D. Anthropology of Tourism. Elsevier Science Ltd., Oxford, 205 pp, 1996. Oakes, T. 1992. Cultural geography and Chinese ethnic tourism. *Journal of Cultural Geography* 12(2): 2-17. Picard, M. 1990. Cultural tourism in Bali: cultural performances as tourist attraction. *Indonesia* 49: 37-74 Picard, M. 1995. Cultural heritage and tourist capital: cultural tourism in Bali. In Lanfant, M. Allcock, J. and Bruner, E. (eds.) *International Tourism: Identity and Change*. London: Sage Studies in International Sociology Picard, M. and Wood, R. 1997. Tourism, Ethnicity, and the State in Asian and Pacific Societies. Honolulu: Hawaii: University of Hawaii Press Pitchford, S. 1995. Ethnic tourism and nationalism in Wales. *Annals of Tourism Research*, 22: 35-52 Reisinger, Y. 1994. Tourist - Host contact as a part of cultural tourism. *World Leisure and Recreation*. 36 (summer): 24-28 Smith, V. 1989. Host and guests: the anthropology of tourism. Philadelphia: University of Pennsylvania Press. Swain, M. 1989. Developing ethnic tourism in Hunnan, China: Shilin Sani. *Tourism Recreation Research* 14(1): 33-39. Swain, M. 1993. Women producers of ethnic arts. *Annals of Tourism Research*, 20: 32-51 Tunbridge, J. and Ashworth, G. 1996. *Dissonant Heritage: Management of the Past as a Resource in Conflict*. Chichester: Wiley. TURNER, S. Geoheritage and Geoparks: One (Australian) womans point of view. *Geoheritage* vol.5, pp. 249 - 264. DOI: 10.1007/s12371-013-0085-5, 2013. Van den Berghe, P. and Keyes, C. 1984. Introduction: tourism and re-created ethnicity. *Annals of Tourism Research*, 11: 343-352 Wall, G. 1996. Perspectives on tourism in selected Balinese villages. *Annals of Tourism Research*. 3: 123-137 Wang, N. 1999. Rethinking authenticity in tourism experience. *Annals of Tourism Research* ZEPPEL, H., D. (ed.) *Indigenous ecotourism. Sustainable Development and Management*. BABI International, Oxford, 308 pp, 2006.

Garantující pracoviště: Katedra rekreologie a cestovního ruchu,
Fakulta informatiky a managementu

Vedoucí práce: Ing. Martina Pásková, Ph.D.

Oponent: Mgr. David Chaloupský, Ph.D.

Datum zadání závěrečné práce: 16.3.2015

